

Raport

**Analiza wsparcia udzielonego firmom
przez Powiatowy Urząd Pracy
w Skarżysku - Kamiennej w formie
dotacji i refundacji - edycja II**

Jednym z najistotniejszych obszarów łagodzenia skutków bezrobocia jest wspieranie postaw przedsiębiorczych i umacnianie potencjału zatrudnieniowego w funkcjonujących firmach. Przedsiębiorczość może rozwijać się dzięki wsparciu finansowemu, jakiego można uzyskać z wielu źródeł, w tym z powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy. W przypadku osób bezrobotnych bezwrotne pieniądze na start biznesu to często jedyna szansa, by urzeczywistnić marzenie o własnej firmie.

Udzielając dotacji naszym klientom zawsze liczymy, że środki te zapoczątkują, a możliwość samozatrudnienia będzie doskonałą okazją do wyrwania się z pułapki bezrobocia. Dlatego szczególnie cieszymy się, gdy jednoosobowe działalności gospodarcze z czasem ugruntowują swoją pozycję na rynku i stają się pracodawcami, by przy wsparciu urzędu pracy tworzyć nowe miejsca pracy dla kolejnych osób bezrobotnych.

Począwszy od 2005r., gdy na dobre uruchomiono w naszym urzędzie dotacje na założenie własnej firmy i refundacje kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy, stały się one jednym z kluczowych instrumentów wykorzystywanych do przeciwdziałania bezrobociu i łagodzeniu jego skutków. Mimo, że są to formy bardzo kosztowne, zawsze uważaliśmy, że gdy na lokalnym rynku brakuje ofert zatrudnienia, a pracodawcom brakuje środków na tworzenie nowych trwałych miejsc pracy, mamy obowiązek dokładać wszelkich starań, by promować i rozwijać przedsiębiorczość.

*Roman Białek
Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy
w Skarżysku-Kamiennej*

Spis treści

Wstęp	3
1. Podmioty gospodarcze w powiecie skarżyskim.	4
1.1. Sytuacja na rynku pracy w powiecie skarżyskim. Bezrobocie rejestrowane i pracujący.	4
1.2. Podmioty gospodarki narodowej w powiecie skarżyskim.	7
2. Dotacje (jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej).	13
2.1. Dostępność środków na dofinansowanie na podjęcie działalności gospodarczej w latach 2011-2014.	13
2.2. Osoby bezrobotne korzystające z jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej w latach 2011-2014.	15
2.3. Struktura udzielonych dotacji w latach 2011-2014.	18
2.4. Czas funkcjonowania firm powstałych przez wsparciu finansowym PUP w latach 2011-2014.	23
2.5. Podsumowanie i wnioski.	25
3. REFUNDACJE KOSZTÓW WYPOSAŻENIA/DOPOSAŻENIA STANOWISKA PRACY - 2010-2014.	27
3.1. Dostępność środków na refundacje kosztów wyposażenia /doposażenia stanowisk pracy w latach 2010 -2014.	27
3.2. Stanowiska pracy oferowane w ramach refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy dla skierowanego bezrobotnego w latach 2010-2014.	29
3.3. Osoby bezrobotne skierowane i zatrudnione w ramach refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy w latach 2010-2014.	32
3.4. Struktura udzielonych refundacji kosztów wyposażenia /doposażenia stanowiska pracy latach 2010-2014.	35
3.5. Podsumowanie i wnioski	41
4. Badanie lokalnych firm	43
4.1. Metodologia badania.	43
4.2. Wyniki badania.	44
4.3. Podsumowanie i wnioski.	52
Indeks tabel i wykresów.	53

Wstęp

Raport „Analiza wsparcia udzielonego firmom przez Powiatowy Urząd Pracy w Skarżysku-Kamiennej w formie dotacji i refundacji – edycja II” jest w dużej mierze kontynuacją badania wykonanego w 2011r. obejmującego te formy wsparcia realizowane w okresie 2007-2010 w przypadku jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz okres 2005-2009 w przypadku refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy.

Głównym celem analizy i badania jest ocena efektywności instrumentów aktywnej polityki rynku pracy, jakim jest przyznanie jednorazowo osobom bezrobotnym środków na podjęcie działalności gospodarczej w latach 2011-2014 oraz refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy w latach 2010-2014.

Obszary problemowe objęte analizą i badaniem to:

- 1) Dostępność środków finansowych i przyjęte zasady ich dystrybucji.
- 2) Poziom zainteresowania osób bezrobotnych dofinansowaniem na podjęcie działalności gospodarczej oraz pracodawców uzyskaniem refundacji kosztów wyposażenia stanowisk pracy.
- 3) Struktura udzielonego wsparcia.
- 4) Efektywność kosztowa i zatrudnieniowa tych form aktywizacji.
- 5) Trwałość efektów tych form aktywizacji po zakończeniu umowy z urzędem pracy.

Część analityczna opracowania oparta została na metodologii typu *desk research*, czyli zgromadzeniu danych i analizie dokumentów źródłowych i wtórnych dotyczących udzielonego wsparcia finansowego (dokumentacja poszczególnych umów, rejestry). Analiza danych zastanych została wsparta i uzupełniona o dane pozyskane z elektronicznych baz danych PUP (System Informatyczny Syriusz Std wraz z oprogramowaniem statystycznym InfoKadra2), Sprawozdania MPiPS-01 oraz MPiPS-02, baza Centralnej Ewidencji Informacji Działalności Gospodarczej, Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej REGON.

W części badawczej zrealizowano badanie typu multi-mode tj. przy wykorzystaniu różnych form kontaktu z respondentem, z naciskiem na metodę CATI - telefoniczne wywiady kwestionariuszowe. W próbie badawczej znalazły się 3 grupy:

- grupa osób, które uzyskały dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej i nadal prowadzą działalność;
- grupa osób, które uzyskały dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej i przestały prowadzić działalność – działalność wykreślona;
- grupa osób, które uzyskały dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej i przestały prowadzić działalność – działalność zawieszona.

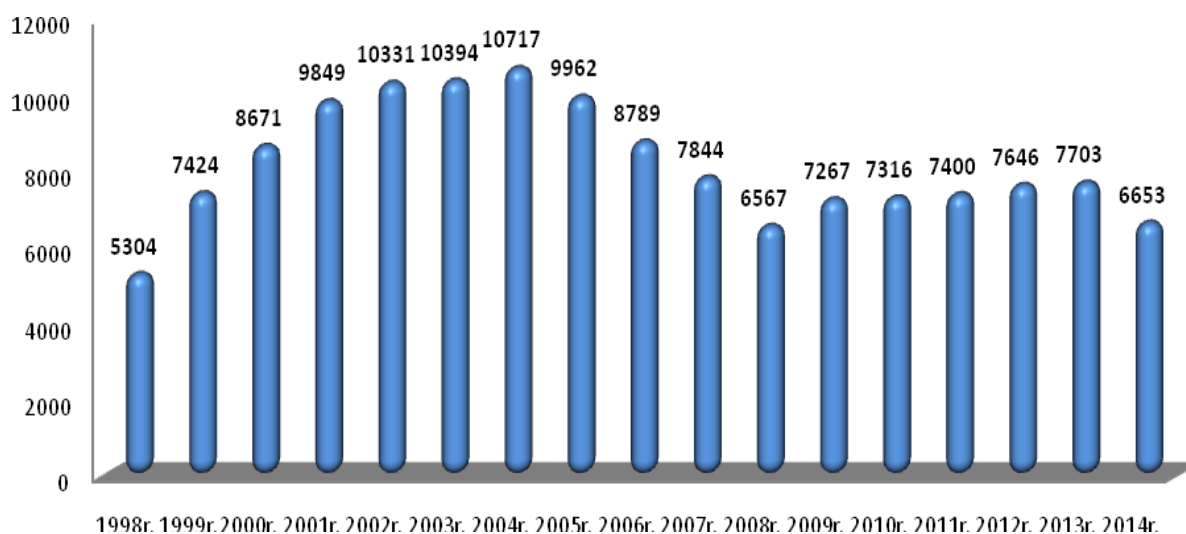
1. PODMIOTY GOSPODARCZE W POWIECIE SKARŻYSKIM.

1.1. Sytuacja na rynku pracy w powiecie skarżyskim. Bezrobocie rejestrowane i pracujący.

Kluczowym problemem społeczno-gospodarczym powiatu skarżyskiego, od początku jego istnienia¹, jest wysoki poziom bezrobocia rejestrowanego. Brak miejsc pracy obniża atrakcyjność inwestycyjną tego obszaru pomimo jego niewątpliwych walorów historyczno-przyrodniczych. Wielu mieszkańców taka sytuacja zmusza do wyjazdów² w poszukiwaniu pracy zarówno do większych aglomeracji w Polsce, jak i za granicę.

Począwszy od 1998r. aż do 2004r. liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych nieustannie rosła, osiągając wartość rekordową w 2004r. – 10.717 osób. W kolejnych 4 latach można było zaobserwować spadek tej liczby do poziomu 6.567 osób w 2008r. (spadek w porównaniu do końca 2004r. o 4.150). Następnich 5 lat było okresem wzrostu liczby zarejestrowanych bezrobotnych do poziomu 7.703 osób. Pozytywne symptomy ożywienia gospodarczego obserwowane w skali całego kraju sprawiły, że koniec 2014r. pozwolił powrócić do poziomu bezrobocia z 2008r., nieznacznie przekraczającego 6,5 tys. Spadek poziomu bezrobocia w porównaniu do 2013r. był też stymulowany przez reformę publicznych służb zatrudnienia³, która wprowadziła w urzędach pracy szereg instrumentów i narzędzi zupełnie innej jakości niż dotychczas wykorzystywanych w działaniach aktywizacyjnych.

Wykres 1. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na obszarze powiatu skarżyskiego w latach 1998-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych BDL GUS

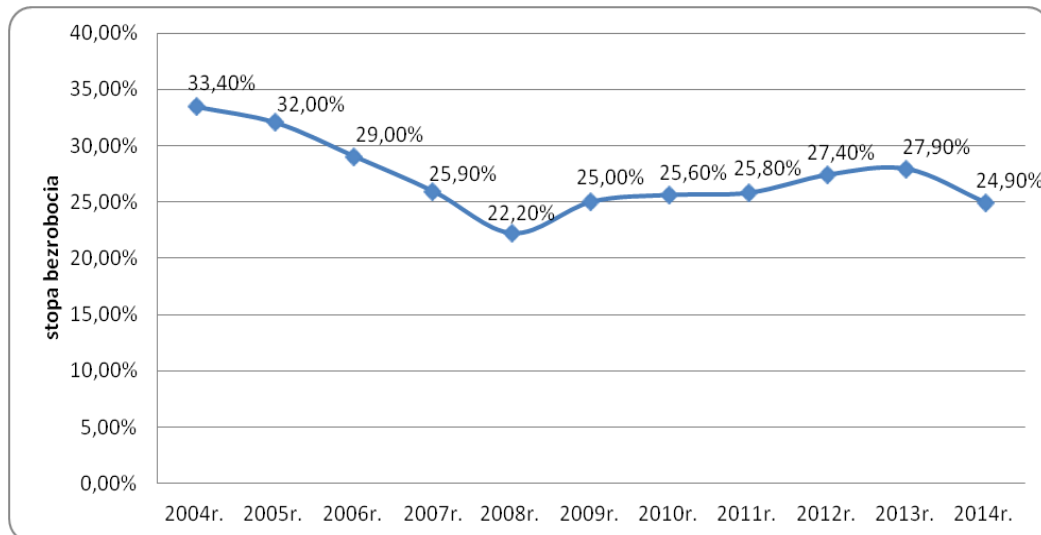
¹ Powiat ustanowiony został na mocy Ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz. U. z 1998 r. Nr 96, poz. 603)

² Według danych GUS na koniec 2014 r. saldo migracji na pobyt stały wyniosło: do gmin wewnętrznych -218, zagranicznych -20.

³ Reformę wdrożono od 27 maja 2014r. w oparciu o znowelizowaną Ustawę z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 149 z późn.zm.) oraz przepisy wykonawcze do niej.

Odzwierciedleniem wysokiego poziomu bezrobocia była stopa bezrobocia, od lat plasująca powiat skarżyski na czele województwa świętokrzyskiego.

Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie skarżyskim w latach 2004-2014 z uwzględnieniem pozycji powiatu w skali kraju i woj. świętokrzyskiego.

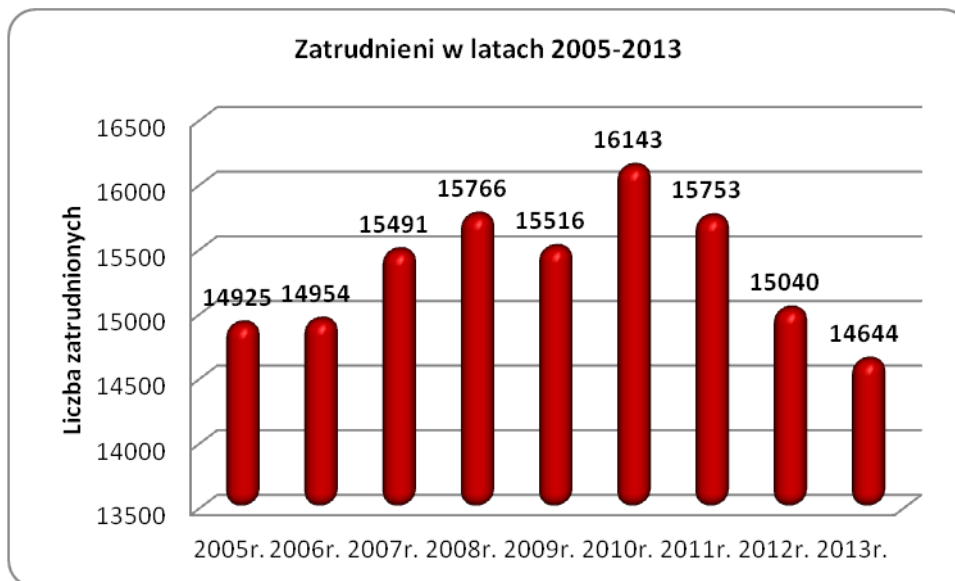
Rok	Pozycja powiatu w województwie świętokrzyskim	Pozycja powiatu w Polsce
2004	1	40
2005	1	34
2006	1	29
2007	1	16
2008	1	22
2009	1	30
2010	1	30
2011	1	24
2012	1	22
2013	1	18
2014	1	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych BDL GUS

Pomimo zmniejszenia stopy bezrobocia w powiecie na koniec 2014r. możemy zaobserwować, że w skali całego kraju lokata powiatu skarżyskiego nie uległa poprawie- od dwu lat plasujemy się w pierwszej dwudziestce powiatów z najwyższą stopą bezrobocia. Wiązać należy to zjawisko z sukcesywnym spadkiem liczby mieszkańców powiatu i liczby pracujących osób zamieszkujących nasz powiat. Począwszy od 2005r. liczba mieszkańców powiatu zmalała o 3.354 osoby (dane GUS: 2005-81.001 mieszkańców, 2014r. – 77.647 mieszkańców).

Niepokojąca jest malejąca liczba zatrudnionych – według danych GUS z 16.143 zatrudnionych w 2010r. do poziomu 14.644 osób na koniec 2013r. (spadek o 1.499 osób).

Wykres 3. Liczba pracujących w powiecie skarżyskim w latach 2005-2013.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych BDL GUS

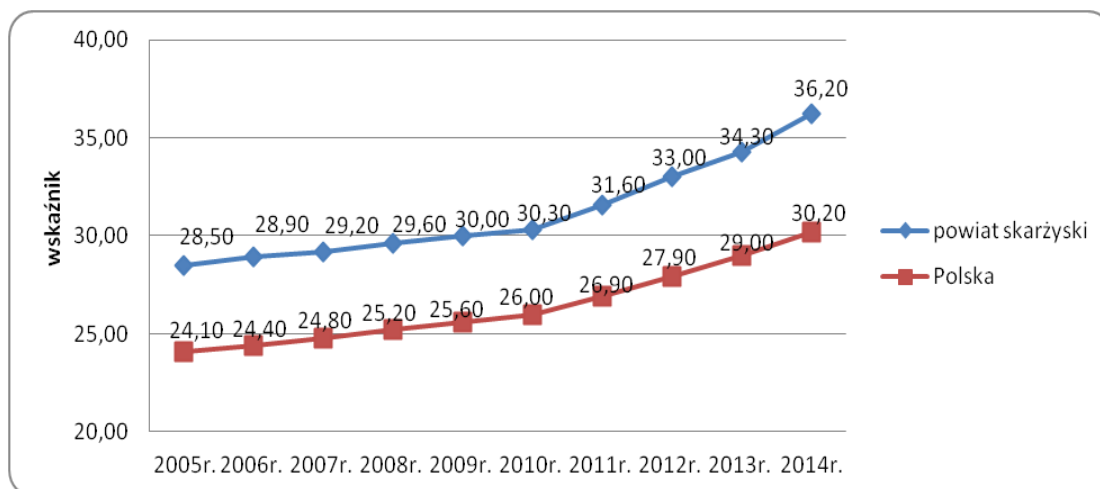
Wskaźnik obciążenia demograficznego powiatu skarżyskiego w porównaniu do średniej ogólnopolskiej przedstawiał się następująco:

Tabela 1. Wskaźniki obciążenia demograficznego dla powiatu skarżyskiego i Polski w 2014r.
Stan na 31.12.2014.

W % ogółem ludność w wieku:		Powiat skarżyski	Polska
przedprodukcyjnym	%	15,1	18
produkcyjnym	%	62,4	63
poprodukcyjnym	%	22,6	19
Wskaźniki obciążenia demograficznego			
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	60,3	58,8
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	150,0	105,2
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	36,2	30,2
Kobiety na 100 mężczyzn	osoba	108	107

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych BDL GUS

Wykres 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w powiecie skarżyskim i w Polsce w latach 2005-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych BDL GUS

Sukcesywny wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego, wyraźny zwłaszcza po 2010r., wskazuje na rosnącą liczbę osób starszych przypadających na osoby pracujące. Odzwierciedla przeobrażenia struktury demograficznej i proces starzenia się społeczeństwa obserwowany w kraju i oddaje zmiany jakie będą nasilać się w przyszłości. Powiat skarżyski z 45 miejsca w kraju pod względem wysokości wskaźnika obciążenia demograficznego w 2005, już w 2010r. przesunął się na miejsce 31, zaś na koniec 2014r. na 13 pozycję i 2 drugą w województwie świętokrzyskim (po mieście Kielce).

1.2. Podmioty gospodarki narodowej w powiecie skarżyskim.

Na koniec grudnia 2014r. w rejestrze REGON⁴ w Polsce funkcjonowało 4.116.671 firm w tym na obszarze województwa świętokrzyskiego zarejestrowanych było 110.130 podmiotów, o 248 więcej niż rok wcześniej. W powiecie skarżyskim na koniec 2014 zarejestrowanych było 7908 firm (tj. 7,1% ogółu pomiotów w województwie) i była to liczba mniejsza w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego o 25.

⁴ REGON – krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej. Nie obejmuje jednostek lokalnych oraz indywidualnych gospodarstw rolnych, a ich aktualność pozostaje ściśle związana ze zmianami zgłaszanymi przez same podmioty.

Tabela 2. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w Polsce, w województwie świętokrzyskim i w powiecie skarżyskim w latach 1995-2014.

Rok	Polska	Województwo świętokrzyskie	Powiat skarżyski
1995*	2112704	52360	3950
1996*	2414182	63142	4760
1997*	2599039	64455	4569
1998*	2844256	73913	5318
1999	3041403	81157	6009
2000	3186704	89174	6440
2001	3325539	94597	7007
2002	3468218	99538	7334
2003	3581593	103679	7641
2004	3576830	103116	7651
2005	3615621	104416	7593
2006	3636039	106312	7720
2007	3685608	106904	7773
2008	3757093	108399	7817
2009	3742673	105678	7544
2010	3909802	108715	7787
2011	3869897	105906	7449
2012	3975334	108068	7564
2013	4070259	109882	7933
2014	4119671	110130	7908

*dane z lat 1995-1998 dla obszaru obecnego powiatu skarżyskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych BDL GUS

Począwszy od 1995r. do 2004 liczba firm, które zarejestrowane były na obszarze powiatu skarżyskiego sukcesywnie rosła, dopiero na koniec 2005r. odnotowane spadek tej liczby w porównaniu do poprzedniego roku o 58. Kolejne 3 lata były okresem gdy ponownie liczba firm w powiecie skarżyskim rosła, aż do poziomu 7.817 na koniec 2008r. Wyraźny spadek nastąpił w 2009r. (o 273). W 2010r. odnotowano ponownie wzrost liczy zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, ale już rok potem znaczący spadek do poziomu 7.449. Na koniec 2013r. w rejestrze

REGON odnotowano rekordowo wysoką liczbę podmiotów na terenie powiatu skarżyskiego -7.933 i wzrost tym samym o 368 w porównaniu do końca poprzedniego roku.

Tabela 3. Ranking - powiat skarżyski na tle województwa świętokrzyskiego i Polski pod względem liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2009-2014.

Rok	Pozycja powiatu w województwie świętokrzyskim	Pozycja powiatu w Polsce
2009	4	145
2010	4	149
2011	4	153
2012	4	155
2013	4	148
2014	4	148

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych BDL GUS

Tabela 4. Nowo zarejestrowane w rejestrze REGON podmioty gospodarki narodowej w powiecie skarżyskim w latach 2009-2014.

Rok	Liczba nowo zarejestrowanych firm	Pozycja powiatu w województwie świętokrzyskim	Pozycja powiatu w Polsce
2009	699	4	152
2010	853	5	142
2011	610	4	157
2012	741	4	138
2013	1000	3	83
2014	733	4	133

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych BDL GUS

łącznie w latach 2009-2014 zarejestrowało się w powiecie skarżyskim 4.636 firm (średnio rocznie w tym czasie rejestrowało się blisko 773 nowych firm). Rekordowym był pod tym względem rok 2013 z liczbą 1 tys. nowych podmiotów. Najmniej firm zarejestrowano natomiast w 2011r. – 610. W 2014r. spadek liczby nowych podmiotów w porównaniu do roku poprzedniego wystąpił w większości powiatów województwa świętokrzyskiego, przy czym największy zanotowano w powiecie skarżyskim (o 267).

W 2014r. najwięcej nowych firm zarejestrowało się w sekcjach: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych – 203 podmioty (27,69% ogółu nowych podmiotów), budownictwo – 97 (13,23%), przetwórstwo przemysłowe - 82 (11,18%), pozostała działalność usługowa – 66 (9%) oraz profesjonalna działalność naukowa i techniczna – 50 (6,82%). Udział podmiotów nowo zarejestrowanych w ogólnej liczbie firm figurujących w rejestrze REGON wyniósł 9,27%. Pod względem ilości nowo zarejestrowanych firm powiat skarżyski znalazł się na pozycji 4 w województwie oraz 133 w kraju.

Tabela 5. Wyrejestrowane z rejestru REGON podmioty gospodarki narodowej w powiecie skarżyskim w latach 2009-2014.

Rok	Liczba wyrejestrowanych firm	Pozycja powiatu w województwie świętokrzyskim	Pozycja powiatu w Polsce
2009	959	4	94
2010	604	5	115
2011	967	5	122
2012	611	4	119
2013	602	4	135
2014	723	4	120

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych BDL GUS

łącznie w latach 2009-2014 wyrejestrowanych zostało w powiecie skarżyskim 4.466 firm (średnio 744 rocznie). Najwięcej firm wyrejestrowanych zostało w 2011r. -967, najmniej w 2013-602. W 2014r. zgłoszono 723 likwidacje (o 20,09% więcej niż przed rokiem), głównie w sekcjach: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych – 258 podmiotów (35,68,69% ogółu zlikwidowanych podmiotów), budownictwo – 117 (16,18%) oraz przetwórstwo przemysłowe 72 (9,96%). Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie firm wpisanych do rejestru REGON wyniósł 9,1%.

Relacja liczby podmiotów wykreślonych z rejestru REGON do liczby jednostek nowo zarejestrowanych w powiecie skarżyskim w 2014r. wyniosła 98,63% wobec 60,2 % przed rokiem (w województwie 93,5% w 2014r. oraz 78,9% w 2013r.).

Podmioty gospodarcze w powiecie skarżyskim deklarowały najczęściej prowadzenie działalności gospodarczej związanej z sekcjami PKD: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych - 2.522 (31,90% ogółu jednostek), przetwórstwo przemysłowe – 844 (10,67%), budownictwo – 776 (9,81%). Wymienione trzy sekcje obejmowały łącznie ponad połowę firm w powiecie (52,38%). Najmniej firm deklarowało działalność w sekcjach: górnictwo i wydobywanie – 7 podmiotów oraz wytwarzanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę – również 7.

W powiecie skarżyskim jednostki sektora prywatnego stanowiły w 2014r. 97 % ich ogólnej liczby (dla porównania w 2010r. 96%).

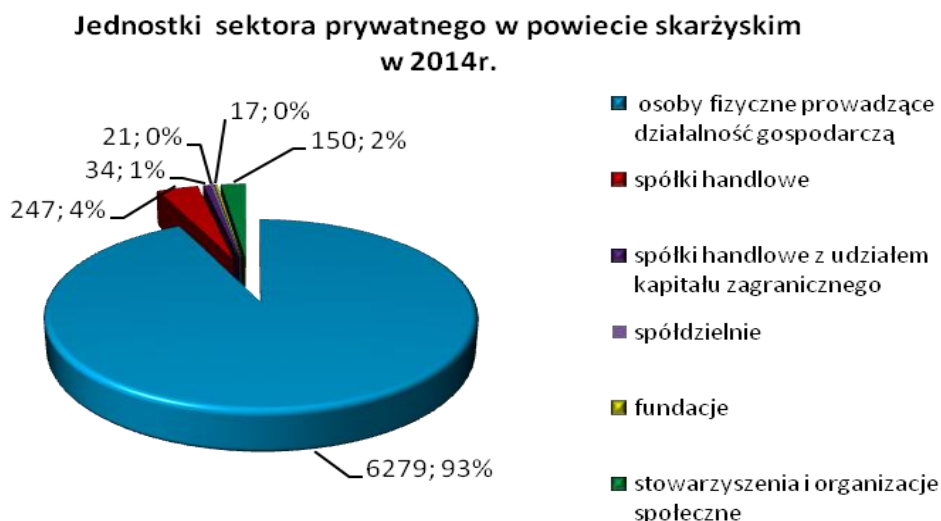
Wykres 5. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w powiecie skarżyskim według sektorów własnościowych w 2014 roku. Stan na dzień 31.12.2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych BDL GUS

Według kryterium formy prawnej przeważały w końcu 2014r. osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 6279 firm, stanowiących 93% ogółu zarejestrowanych podmiotów. Osoby prawne i nieposiadające osobowości prawnej reprezentowane były przez 1632 podmioty (20,63%), wśród nich było 777 spółek w tym 521 spółek cywilnych i 259 handlowych.

Wykres 6. Jednostki sektora prywatnego w rejestrze REGON w powiecie skarżyskim w 2014 roku. Stan na dzień 31.12.2014.

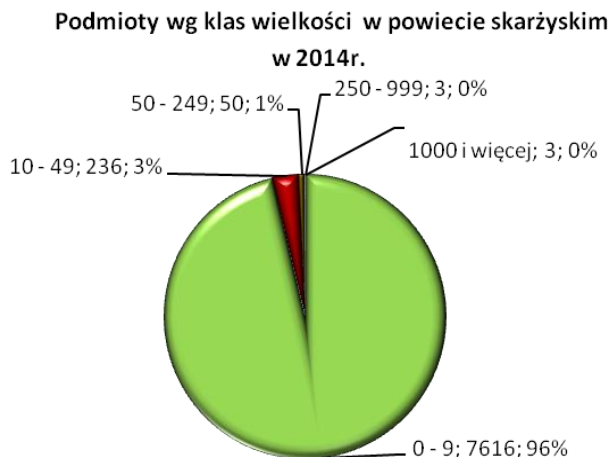

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych BDL GUS

Biorąc po uwagę wielkość podmiotów struktura firm w 2014r. nie uległa istotnym zmianom w porównaniu do 2013r. Nadal dominują podmioty małe (o liczbie pracujących do 9 osób), których w rejestrze REGON na koniec grudnia 2014r. było 7616 (96,3%). Dla porównania na koniec 2010r. udział tych podmiotów w ogólnej liczbie firm zarejestrowanych w REGON wynosił 96%. W klasie

jednostek średnich, o liczbie pracujących od 10 do 49 osób, znalazło się 236 firm (2,98% procent zbiorowości), a dużych, o licznie pracujących 50 osób i więcej 56 (0,7%).

Wykres 7. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w powiecie skarżyskim w 2014 roku według klas wielkości. Stan na dzień 31.12.2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych BDL GUS

Utrzymuje się znaczne zróżnicowanie ilości podmiotów w ujęciu terytorialnym i wyraźna koncentracja firm w mieście Skarżysku - Kamiennej. W Skarżysku - Kamiennej siedzibę posiadało 5.551 firm (70,19%). Najmniej jednostek zlokalizowanych było w gminie łączna - 336 (4,24% firm w powiecie).

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w poszczególnych gminach powiatu skarżyskiego w roku 2005 oraz 2014.

	Liczba podmiotów gospodarczych		
	2005	2014	różnica
powiat	7593	7908	↑ +315
Miasto Skarżysko-Kamienna	5698	5551	↓ -147
Gmina Skarżysko-Kościelne	300	467	↑ +167
Miasto i gmina Suchedniów	856	1008	↑ +152
Gmina łączna	249	336	↑ +87
Gmina Bliżyn	490	546	↑ +56

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych BDL GUS

2. DOTACJE (JEDNORAZOWE ŚRODKI NA PODJĘCIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ).

2.1. Dostępność środków na dofinansowanie na podjęcie działalności gospodarczej w latach 2011-2014.

W latach 2011 -2014 Powiatowy Urząd Pracy w ramach uzyskanych limitów środków Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz PFRON wydał łączną kwotę 17.531.807,97 zł na realizację umów w sprawie przyznania dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej. Kwota ta stanowiła blisko 32% ogółu limitów środków pieniężnych przeznaczonych na działania aktywizacyjne urzędu.

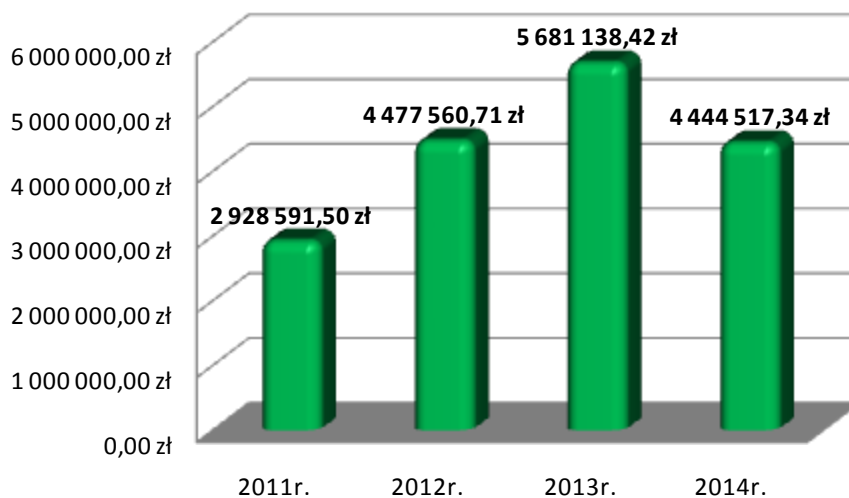
W 2011r. urzędy pracy w całej Polsce otrzymały znacznie niższe środki na aktywizację swoich klientów. Dla Powiatowego Urzędu Pracy w Skarżysku była to zmiana ogromna, zwłaszcza w obszarze działań podejmowanych na rzecz wspierania i promowania przedsiębiorczości. W 2010r. limit środków finansowanych do dyspozycji PUP na programy aktywizacyjne wynosił 28.191.400 zł, podczas gdy w 2011r. kwota ta uległa zmniejszeniu do poziomu 10.494.260 zł (spadek o 62%). Znalazło to odzwierciedlenie w wysokości pieniędzy wydatkowanych na dotacje: w 2010r. – 7.137.630,43 zł, a rok później 2.928.591,50 zł. W kolejnych latach sytuacja ulegała stopniowej poprawie dzięki staraniom urzędu pracy i ubieganiu się o dodatkowe środki w ramach konkursów i rezerw Ministra Pracy i Polityki Społecznej, a także programów specjalnych. W 2012r. urząd przeznaczył na dotacje kwotę 4.477.560,71 zł stanowiącą 33% ogółu środków wykorzystanych na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, w 2013r. kwota ta wzrosła do 5.681.138,42 zł i stanowiła już 37 % ogółu środków. W 2014r. wydano na ten cel nieco mniej: 4.444.517,34 zł.

Ze względu na zmniejszenie wysokości środków przeznaczonych na realizację dotacji w porównaniu do lat 2007-2010 koniecznym było dokonanie zmiany systemu dystrybucji tych pieniędzy, zważywszy na niestabnące zainteresowanie tą formą wsparcia ze strony osób bezrobotnych.

Już w grudniu 2010r. po konsultacjach z Powiatową Radą Zatrudnienia podjęto decyzję o wprowadzeniu zasad konkursowych, na których miały być w 2011r. rozpatrywane wnioski o zorganizowanie staży, refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz dotacje. W praktyce oznaczało to, że wszystkie wnioski przechodzić miały przez bardziej wnikliwą, tym razem kilkietapową ocenę. Jednocześnie zostały podane do informacji publicznej na stronach internetowych urzędu oraz tablicach ogłoszeń terminy naboru wniosków. Po zakończeniu każdego naboru wnioski miały podlegać ocenie formalno-prawnej, pracownicy merytoryczni sprawdzali je pod kątem kompletności i zgodności wypełnionych danych z przepisami prawa. Po przejściu tego etapu kontroli każdorazowo powoływana przez Dyrektora PUP komisja składająca się z minimum trzech pracowników dokonywała oceny merytorycznej wniosków w oparciu o ustalone i zatwierdzone przez Dyrektora kryteria.

Zatem od 2011r. w celu zachowania zasad konkurencyjności wprowadzono formułę konkursu prowadzonego przez komisję powołaną spośród bezstronnych pracowników urzędu po każdym zakończonym naborze wniosków. Przez kolejne dwa lata konkursy oparte na określonym kryterium oceny punktowej promowały m.in. działalność w obszarze szeroko pojętej branży produkcyjnej, zwłaszcza o charakterze innowacyjnym.

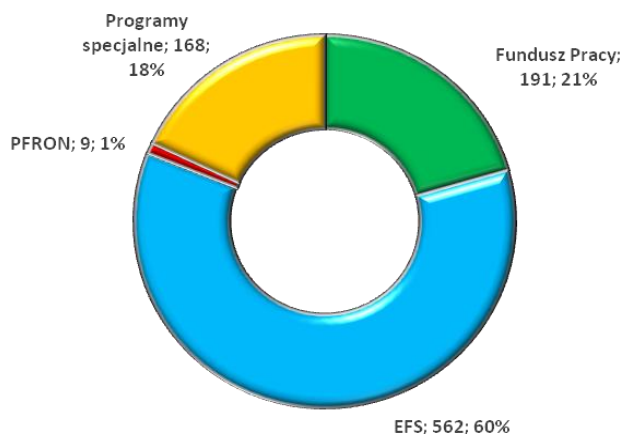
Wykres 8. Środki na realizację umów w sprawie przyznania dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej w latach 2011-2014 w PUP Skarżysko-Kamienna.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP

Przeciętny koszt dotacji, według danych MPiPS udzielonych w 2011 r. przez skarżyski urząd pracy wyniósł: 17.808,11 zł (średnia dla całej Polski 16.081,84 zł), w 2012r. 16.636,59 zł (średnia dla całej Polski 17.407,71 zł) , w 2013r. 19.411,87 zł (średnia dla całej Polski 19.491,80 zł), w 2014r. 19.742,98 zł (średnia dla całej Polski 18.706,34 zł)⁵.

Wykres 9. Źródła finansowania umów w sprawie przyznania dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej w latach 2011-2014 w PUP Skarżysko-Kamienna.

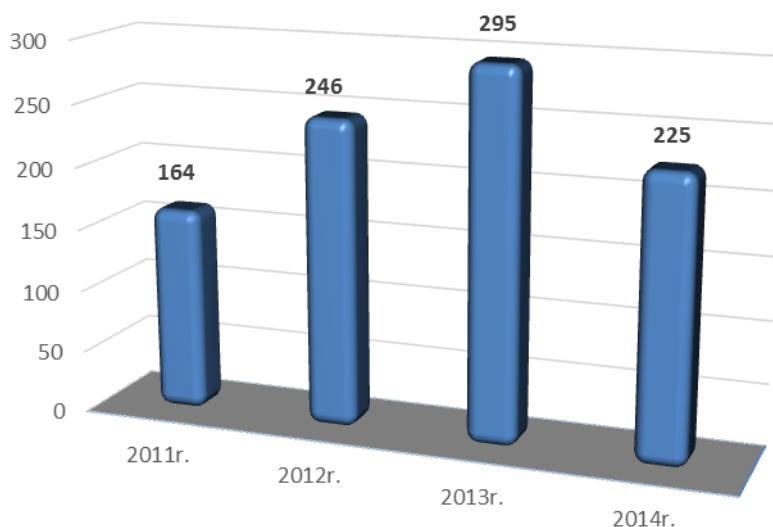
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP

⁵ Dane pochodzą z opracowania MPiPS „Efektywność podstawowych form aktywizacji Zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej” za kolejne lata sprawozdawcze 2010, 2011, 2012 2013, 2014.

W latach 2011-2014 60% przyznanych dotacji pochodziło z programów Europejskiego Funduszu Społecznego (dla porównania w latach 2007-2010 59% przyznanych dotacji pochodziło z Funduszu Pracy). W ramach środków Funduszu Pracy wraz z dodatkowymi pieniędzmi pochodzącymi z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej udzielono od 2011 do końca 2014r. 21% wszystkich dotacji, z kolei 18% dotacji pochodziło z Programów Specjalnych i 1% w ramach środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W okresie 2011-2014 Powiatowy Urząd Pracy w Skarżysku - Kamiennej przyznał łącznie 930 dotacji na uruchomienie własnej działalności gospodarczej, najwięcej w 2013r. – 295, najmniej w 2011 – 164.

Wykres 10. Liczba udzielonych przez skarżyski PUP dotacji w latach 2011-2014.

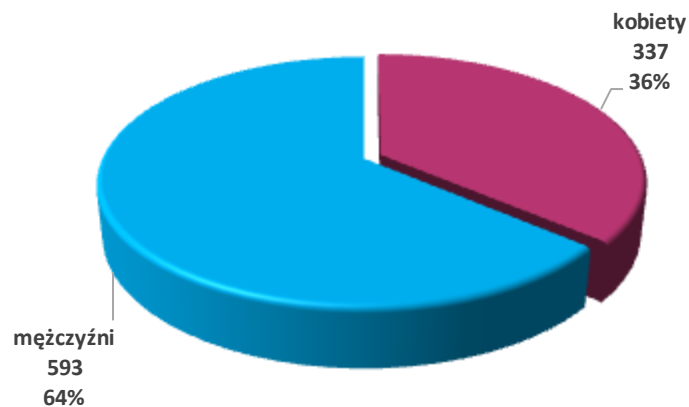

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP

2.2. Osoby bezrobotne korzystające z jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej w latach 2011-2014.

W całym analizowanym okresie utrzymywała się znaczna liczebna przewaga mężczyzn korzystających z dotacji nad kobietami. Na udzielone łącznie w latach 2011-2014 930 dotacje aż 64% trafiło w ręce mężczyzn (w okresie 2007-2010 wskaźnik ten wyniósł 66%).

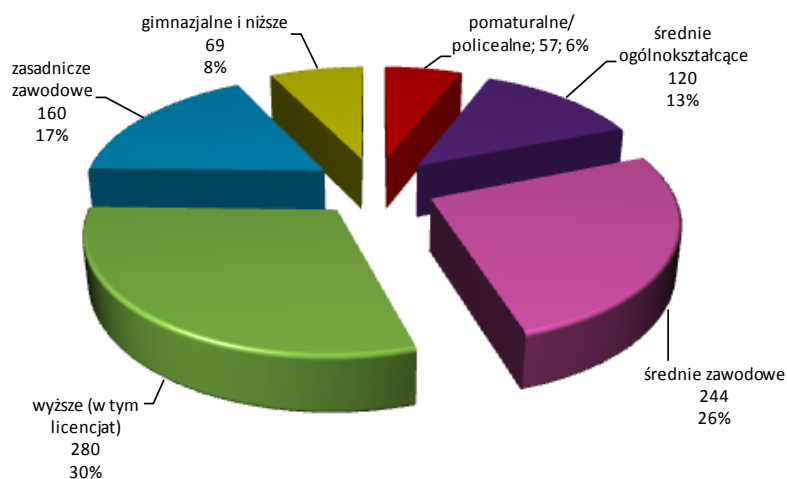
Wykres 11. Osoby, które otrzymały dotację ze skarżyskiego PUP w latach 2011-2014 według płci.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP

Decyzję o założeniu własnej firmy i skorzystaniu ze wsparcia finansowego urzędu na ten cel podejmowali najczęściej klienci posiadających wykształcenie wyższe (30%), a w dalszej kolejności osoby z wykształceniem średnim zawodowym (26%). Najmniejszy odsetek osób bezrobotnych, które w analizowanym okresie skorzystały z dotacji posiadał wykształcenie policealne i pomaturalne (6%).

Wykres 12. Osoby, które otrzymały dotację ze skarżyskiego PUP w latach 2011-2014 według poziomu wykształcenia.

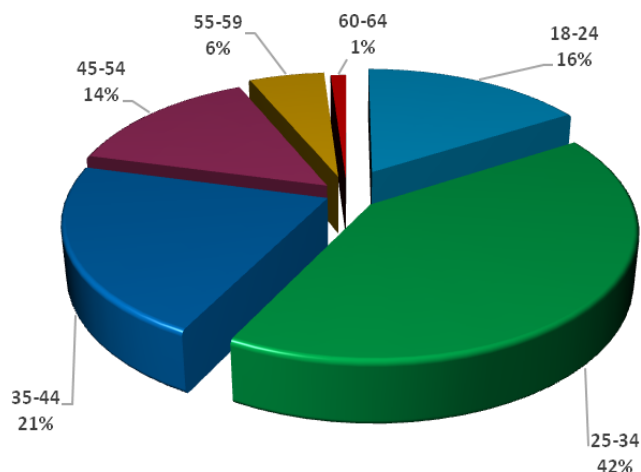
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP

Wśród osób korzystających z dotacji najwięcej posiadało wykształcenie typu mechanicznego (87), technicznego (67), ekonomicznego (59), elektrycznego (39), budowlanego (34), pedagogicznego (37) oraz administracyjnego (19). W przypadku mężczyzn znalazło się najwięcej osób z wykształceniem typu mechanicznego (80), technicznego (52), elektrycznego (38), budowlanego

(31), informatycznego (19). Natomiast wśród kobiet najczęściej spotykane było wykształcenie typu ekonomicznego (44), pedagogicznego (19), technicznego (15) oraz handlowego (11).

Umowy w sprawie przyznania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej zawierano najczęściej z osobami bezrobotnymi między 25 a 34 rokiem życia (42%), osoby w przedziale wieku 35-44 lata stanowiły 21% otrzymujących dotację z PUP w latach 2011-2014, najmłodszy bezrobotni między 18 a 24 rokiem życia 16%, osoby wieku 45-54 lata 14%, zaś bezrobotni po 55r.ż 7%.

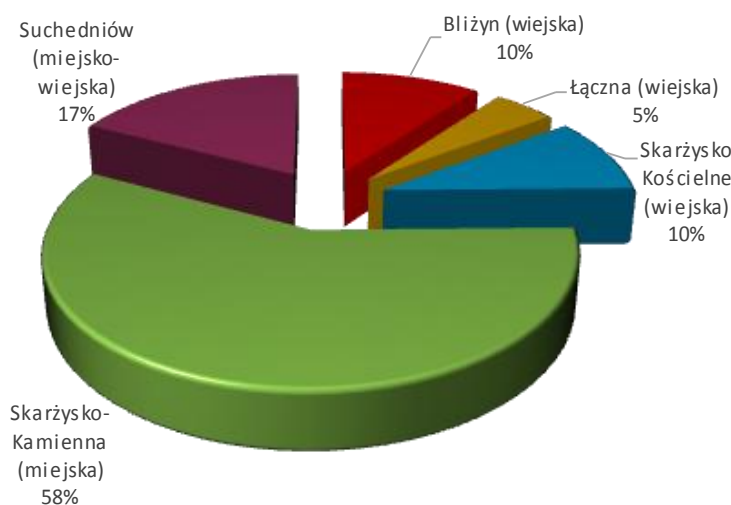
Wykres 13. Osoby, które otrzymały dotację ze skarżyskiego PUP w latach 2011-2014 według wieku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP

Ponad połowa osób, którym udzielono dotacji w latach 2011-2014 było mieszkańcami miasta Skarżyska-Kamiennej (58%). 17% udzielonych dotacji trafiło w ręce mieszkańców miasta i gminy Suchedniów, natomiast 10% do mieszkańców gminy Bliżyn i tyle samo do mieszkańców gminy Skarżysko Kościelne. Najniższy odsetek korzystających z dotacji stanowili mieszkańcy najmniejszej gminy w powiecie skarżyskim – łącznej (5%).

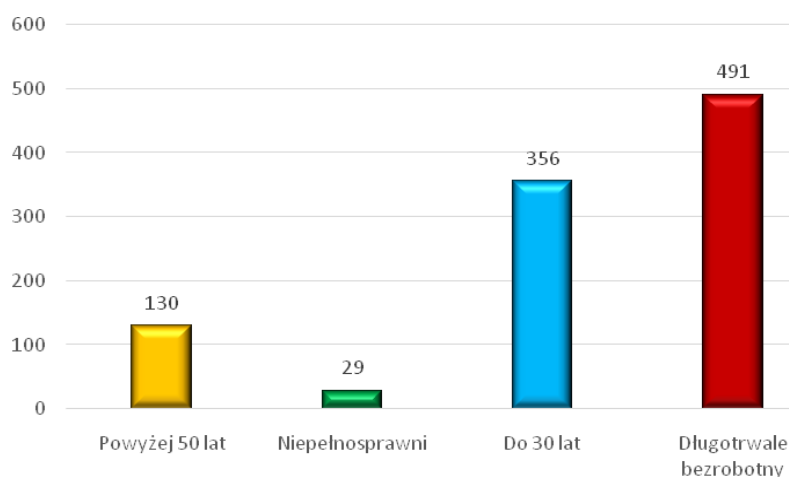
Wykres 14. Osoby, które otrzymały dotację ze skarżyskiego PUP w latach 2011-2014 według gmin.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP

Część programów i źródeł finansowania dotacji w latach 2011-2014 w skarżyskim urzędzie pracy adresowana była do osób, które zgodnie z definicją ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy znajdują się w grupie bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy⁶. Prawie 53% środków przeznaczonych na tę formę trafiło do osób długotrwale bezrobotnych, 16% do najmłodszych bezrobotnych do 25 r.ż. (rozszerzając tę kategorię do osób do 30 r.ż. odsetek wyniósł 38%). Udział osób bezrobotnych powyżej 50 r.ż. wyniósł 14%, natomiast bezrobotnych niepełnosprawnych 3%.

Wykres 15. Wybrane kategorie osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, które otrzymały dotację ze skarżyskiego PUP w latach 2011-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP

2.3. Struktura udzielonych dotacji w latach 2011-2014.

W latach 2011-2014 dzięki dotacjom z PUP najwięcej firm powstało w obrębie sekcji G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych wyłączając motocykle. Łącznie założono 269 firm o tym profilu działalności (30% ogółu udzielonych w tych latach dotacji). Kolejną sekcją, w której zakładano firmy stanowiło budownictwo – 161 (17 % udzielonych w latach 2011-2014 dotacji). Działalność o profilu produkcyjnym podjęto dzięki wsparciu urzędu w analizowanym okresie 115 nowych podmiotów gospodarczych (12 %). W porównaniu do okresu 2007-2010 nadal najpopularniejszymi sekcjami działalności gospodarczej pozostawał handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych wyłączając motocykle oraz budownictwo, wzrósł natomiast odsetek firm o profilu produkcyjnym (o 3 punkty procentowe).

- W 2011r. działalność podejmowano najczęściej w obrębie sekcji G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych wyłączając motocykle), najwięcej w jego obrębie zajmowało się konserwacją i naprawą pojazdów samochodowych z wyłączeniem motocykli oraz sprzedażą detaliczną prowadzoną na straganach i targowiskach. W drugiej najczęściej w tym roku wybieranej sekcji F (budownictwo) najwięcej firm zajmowało się wykonywaniem pozostałych robót wykończeniowych.

⁶ Wśród osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy w analizowanym okresie znajdowały się między innymi kategorie bezrobotnych do 25 r.ż., do 30 r.ż., powyżej 50 r.ż., bez kwalifikacji zawodowych, bez wykształcenia średniego, bez doświadczenia zawodowego, samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 6 r.ż. lub dziecko niepełnosprawne do 18 r.ż., bezrobotni długotrwale, niepełnosprawni, korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej.

- W 2012r. działalność podejmowano, podobnie jak wcześniej, najczęściej w obrębie sekcji G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych wyłączać motocykle), najwięcej aż 17 firm zajmowało się konserwacją i naprawą pojazdów samochodowych. W sekcji A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo) powstały 3 podmioty gospodarcze, zajmujące się pozyskiwaniem drewna oraz tyle samo zajmujących się działalnością usługową związaną z rolnictwem. W sekcji C (przetwórstwo przemysłowe) najczęściej firmy zajmowały się naprawą i konserwacją maszyn. W sekcji F (budownictwo) najwięcej, aż 11 firm zajmowało się wykonywaniem pozostałych robót wykończeniowych. W sekcji I (działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi) powstające firmy najczęściej zajmowały się usługami gastronomicznymi (7 restauracji). W sekcji J (informacja i komunikacja) najczęściej nowe firmy zajmowały się działalnością związaną z oprogramowaniem komputerowym. W sekcji K dominowały firmy zajmujące się działalnością ubezpieczeniową. W sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) firmy najczęściej zajmowały się działalnością promocyjną i reklamową. W sekcji S (pozostała działalność usługowa) powstało 8 firm, z czego 6 to salony fryzjerskie.
- W 2013r. działalność podejmowano, podobnie jak wcześniej, najczęściej w obrębie sekcji G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych wyłączać motocykle), najwięcej aż 18 firm zajmowało się konserwacją i naprawą pojazdów samochodowych z wyłączeniem motocykli a 11 sprzedażą detaliczną prowadzoną przez domy sprzedaży wysyłkowej lub internet. W sekcji A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo) powstały 4 podmioty gospodarcze, zajmujące się działalnością usługową związaną z leśnictwem. W sekcji C (przetwórstwo przemysłowe) najczęściej firmy zajmowały się produkcją mebli. W sekcji F (budownictwo) najwięcej, aż 13 firm zajmowało się posadzkarstwem, tapetowaniem i oblicowywaniem ścian. W sekcji I (działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi) założono 12 firm – w tym 7 placówek gastronomicznych. W sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) najczęściej firmy zajmowały się działalnością rachunkowo-księgową oraz doradztwem podatkowym. W sekcji N (działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca) założono 25 firm, najwięcej aż 11 zajmujących się niespecjalistycznym sprzętaniem budynków i obiektów przemysłowych. W sekcji Q (opieka zdrowotna i pomoc społeczna) powstało 8 firm w tym 7 zajmujących się usługami fizjoterapeutycznymi. W sekcji R (działalność związana z kulturą i rozrywką) powstało 5 firm, zajmujących się artystyczną i literacką działalnością twórczą. W sekcji S (pozostała działalność usługowa) powstały 33 firmy, dominowały tu jak w poprzednich latach salony fryzjerskie (18).
- W 2014r. działalność podejmowano, podobnie jak wcześniej, najczęściej w obrębie sekcji G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych wyłączać motocykle), najwięcej aż 18 firm zajmowały się konserwacją i naprawą pojazdów samochodowych z wyłączeniem motocykli, 11 sprzedażą detaliczną prowadzoną przez domy sprzedaży wysyłkowej lub internet, zaś 8 sprzedażą detaliczną odzieży i prowadzoną w wyspecjalizowanych sklepach. W sekcji A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo) powstały 3 podmioty gospodarcze, wszystkie zajmujące się działalnością usługową związaną z leśnictwem. W sekcji C (przetwórstwo przemysłowe) podobnie jak przed rokiem, podmioty najczęściej zajmowały się naprawą i konserwacją maszyn. W sekcji E (dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją) rozpoczęła działalność 1 firma. W sekcji F (budownictwo) najwięcej, najwięcej 5 firm zajmowało się wykonywaniem instalacji elektrycznych. W sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) powstało 21 firm – najczęściej zajmowały się działalnością w zakresie inżynierii i doradztwa technicznego. W sekcji N (działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca) założono 21 firm, zajmujących się przede wszystkim

niespecjalistycznym sprzętaniem budynków i obiektów przemysłowych. W sekcji P (edukacja) powstało 5 firm zajmujących się pozaszkolnymi formami edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowanymi. W sekcji R (działalność związana z kulturą i rozrywką) powstała 1 firma. W sekcji S (pozostała działalność usługowa) powstało 13 firm, w tym 8 salonów fryzjerskich

Tabela 7. Dotacje udzielone przez skarżyski PUP w latach 2011-2014 według sekcji PKD 2007.

	2011	2012	2013	2014
sekcja A	3	6	4	3
sekcja C	16	35	34	30
sekcja E	0	1	0	1
sekcja F	38	39	49	35
sekcja G	56	72	70	68
sekcja H	2	4	3	3
sekcja I	1	9	12	9
sekcja J	3	9	5	4
sekcja K	3	3	6	3
sekcja M	12	18	32	24
sekcja N	12	13	29	21
sekcja P	6	6	5	5
sekcja Q	4	6	8	2
sekcja R	0	5	5	1
sekcja S	8	17	33	16

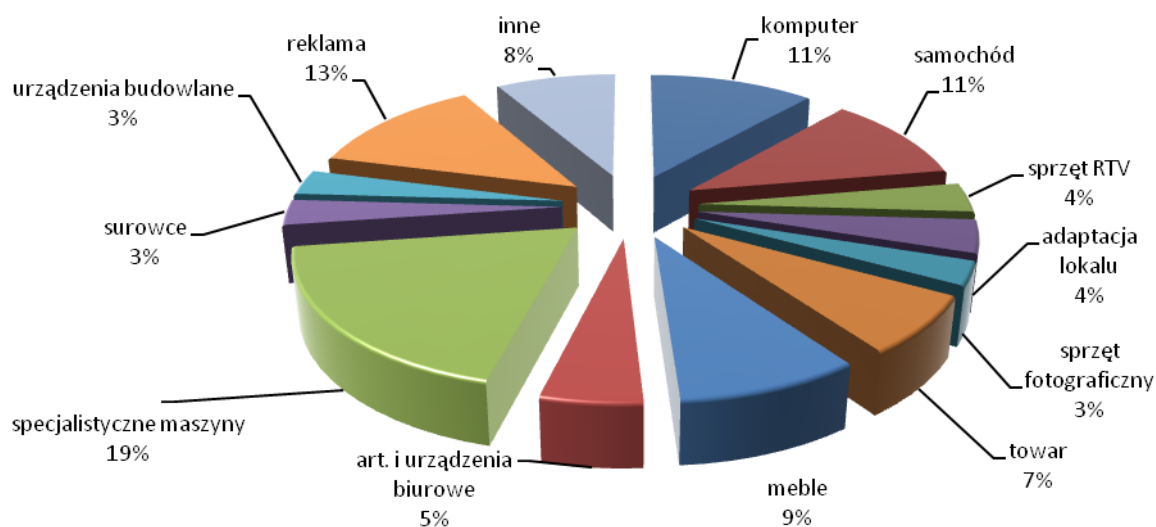
gdzie:

- sekcja A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo
- sekcja C- przetwórstwo przemysłowe
- sekcja E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
- sekcja F – budownictwo
- sekcja G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych wyłączając motocykle
- sekcja H – transport i gospodarka magazynowa
- sekcja I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
- sekcja J – informacja i komunikacja
- sekcja K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- sekcja L- działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
- sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
- sekcja N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
- sekcja P – edukacja
- sekcja Q – opieka zdrowotna
- sekcja R – działalność związana z kulturą i rozrywką
- sekcja S – pozostała działalność usługowa

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

Osoby bezrobotne, które otrzymały środki w ramach dotacji przeznaczały je najczęściej na zakup specjalistycznych maszyn i urządzeń pozostających w ścisłym związku z podejmowanym profilem działalności (19%), reklamę (13%), komputer (11%), samochód (11%), meble (9%), towar (7%), artykuły i urządzenia biurowe (5%), sprzęt RTV (4%), adaptację lokalu (4%), sprzęt fotograficzny (3%), urządzenia budowlane (3%) oraz na surowce (3%). Widać, że w porównaniu do lat 2007-2010 zmieniła się struktura zakupów. Wówczas najczęstszym zakupem był komputer i sprzęt komputerowy, samochód, meble i wyposażenie.

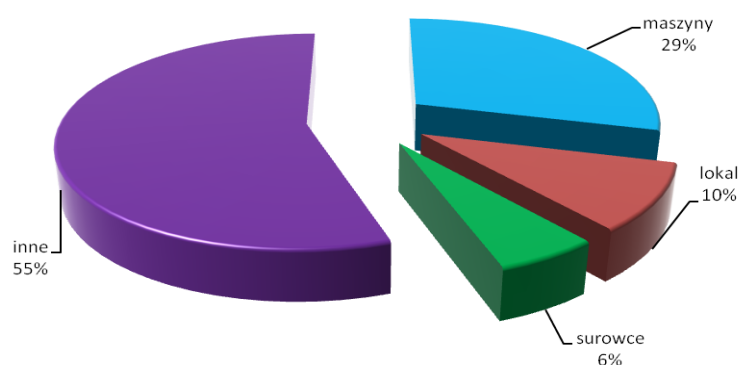
Wykres 16. Zakupy dokonywane w ramach dotacji udzielonych w latach 2011-2014.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

W analizowanym okresie osoby bezrobotne korzystające z jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej w prawie 88% deklarowały w swoich wnioskach wniesienie wkładu własnego. Było to o 11 pkt proc. więcej niż w latach 2007-2010. Jako wkład własny wskazywano maszyny i urządzenia, lokal i adaptację lokalu oraz surowce. Wśród kategorii „inne” znalazły się między innymi pozwolenia jakie osoby już zdobyły, a które były niezbędne do uruchomienia działalności, towary, środki transportu. Ponad 38% osób korzystających z dotacji wskazywało na więcej niż jedną formę wkładu własnego.

Wykres 17. Wkład własny osób, które otrzymały dotacje z PUP w latach 2011-2014.

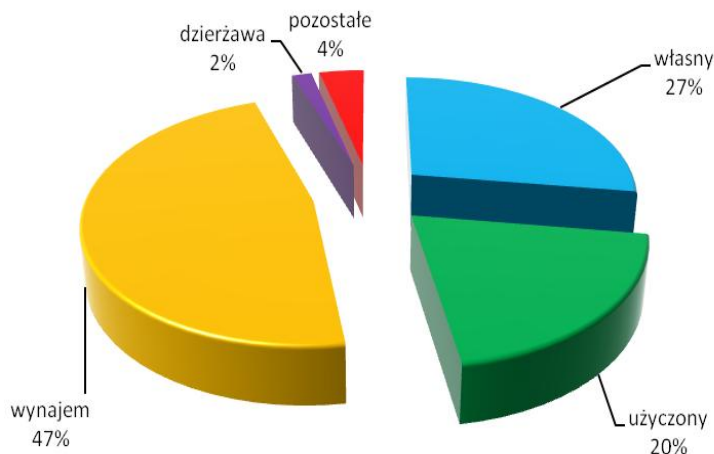

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

W porównaniu do okresu 2007-2010 nastąpiła zmiana w strukturze prawa do lokalu, wówczas dominowało użyczenie. W przypadku lokali wskazywanych jako siedziba lub miejsce prowadzenia działalności gospodarczej w latach 2011-2014 największy odsetek osób korzystających z jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej (blisko połowa) dysponowała

lokałem wynajętym – 47%. Lokal własny miało 27% osób, które otrzymały dotację, zaś co piąta osoba korzystała z lokalu na zasadzie użyczenia. Najbardziej zdecydowano się na dzierżawę lokalu.

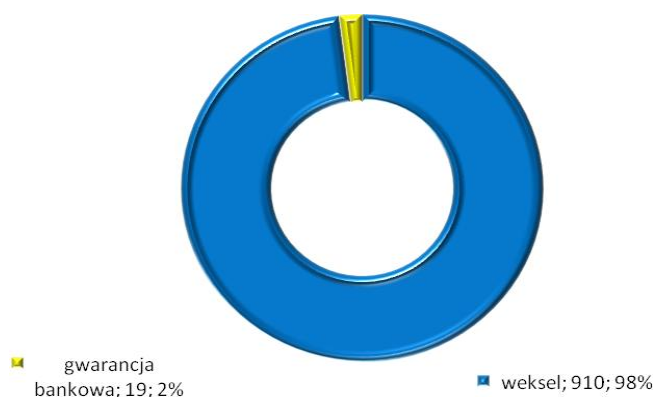
Wykres 18. Prawo do lokalu, w którym prowadzona jest działalność powstała dzięki dotacji z PUP (okres 2011-2014).

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych

Warunkiem otrzymania bezzwrotnej dotacji z urzędu pracy na uruchomienie własnej firmy jest przedstawienie zabezpieczenia umowy w sprawie przyznania środków. Podobnie jak w latach 2007-2010 osoby, które otrzymały z urzędu jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej w analizowanym okresie jako formę zabezpieczenia wybierały najczęściej weksel z poręczeniem wekslowym (awal) – 98% osób. Zaledwie 2% osób korzystających z dotacji wybrało jako formę zabezpieczenia gwarancji bankową i blokadę rachunku bankowego. W analizowanym okresie tylko 1 osoba skorzystała z aktu notarialnego o poddaniu się egzekucji wraz z poręczeniem udzielonym przez przynajmniej dwóch poręczycieli.

Wykres 19. Najczęstsze formy zabezpieczenia otrzymanej dotacji z PUP w latach 2011-2014.

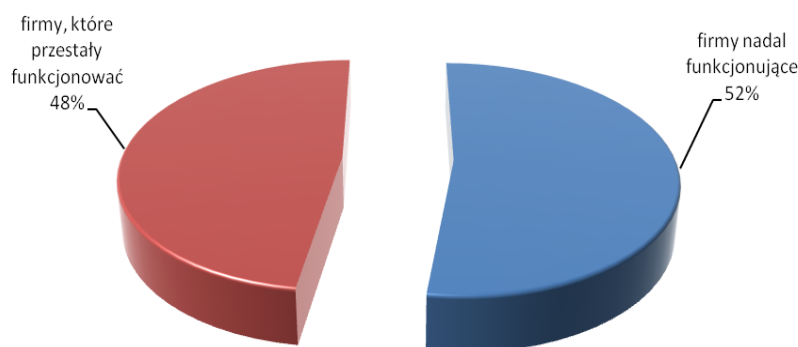
Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

W okresie od 2011 do 2014 r. udzielono łącznie 930 dotacji, spośród nich skontrolowano do połowy 2015r. 34%. W prawie 97% skontrolowanych umów nie stwierdzono istotnych uchybień. Odsetek windykowanych umów zawartych w okresie 2011-2014 wyniósł 1,6%.

2.4. Czas funkcjonowania firm powstałych przez wsparciu finansowym PUP w latach 2011-2014.

Jednym z kluczowych kryteriów oceny skuteczności danego narzędzia aktywizacji zawodowej jest efektywność. W przypadku dotacji efektywność mierzona jest przede wszystkim okresem w jakim firma funkcjonuje po wygaśnięciu stosunku zobowiązaniowego wynikającego z umowy cywilnoprawnej w sprawie przyznania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej (czyli po upływie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności).

Wykres 20. Żywotność firm utworzonych w latach 2011-2014 dzięki wsparciu finansowemu PUP.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

Wśród firm, które powstały dzięki dotacji udzielonej z urzędu pracy w 2011r. przetrwała ¼. W okresie od 1 roku do 2 lat od chwili powstania przestało działać 41,5 % firm w tym 25 firm zakończyło swoją działalność równo po 12 miesiącach (15%). W okresie od 2 do 3 lat od momentu rozpoczęcia funkcjonowania działalność zakończyło 18 % firm. Po ponad 3 latach przestało działać na rynku 15,5 % firm.

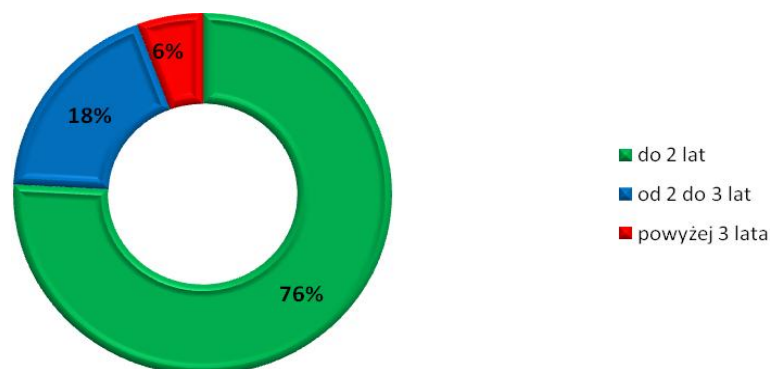
Spółród firm, które powstały dzięki wsparciu finansowemu urzędu pracy w 2012r. przetrwało 33% (82 firmy). W okresie od 1 roku do 2 lat od chwili powstania przestało działać 49 % w tym 45 firm zakończyło swoją działalność równo po 12 miesiącach (18%), natomiast w okresie od 2 do 3 lat od momentu rozpoczęcia funkcjonowania działalność zakończyło 18 (43 firmy).

W 2013r. udzielono 295 dotacji, przetrwały 164 firmy – 56%. W okresie od 1 roku do 2 lat od chwili rozpoczęcia działalności przestało działać 41 % (121 firm) w tym 62 firmy zakończyło swoją działalność równo po 12 miesiącach (21%). W okresie od 2 do 3 lat od momentu rozpoczęcia funkcjonowania działalność zakończyło 3 % (10 firm).

W przypadku dotacji udzielonych w 2014r. na dzień 30.09.2015r. działa 198 (88%) podmiotów. 12 % zakończyło działalność po 12 miesiącach. Należy zauważyć, że w przypadku tych części umów okres zobowiązań wobec PUP jeszcze nie wygasł.

Zdecydowana większość firm, które przestały funkcjonować przetrwało na rynku do 2 lat (76%), 18% od 2 do 3 lat, zaś 6% powyżej 3 lat.

Wykres 21. Czas funkcjonowania firm powstałych dzięki dotacji z PUP w latach 2011-2014, które zakończyły działalność.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

Dla oceny tej formy wsparcia kluczowe jest określenie jej efektywności w dwu obszarach: poniesionych nakładów finansowych oraz trwałości stworzonego miejsca pracy.

Efektywność kosztowa liczona jako stosunek środków finansowych poniesionych na daną formę aktywizacji w danym roku kalendarzowym do liczby osób, które po zakończeniu udziału w danej formie aktywizacji znalazły zatrudnienie (w przypadku dotacji prowadziły działalność ponad 12 miesięcy i w tym okresie czasu nie powróciły do ewidencji PUP) wyniosła w kolejnych latach:

- 2011r. – 18.014,72 zł
- 2012r. – 18.756,72 zł
- 2013r. – 19.687,29 zł
- 2014r.- 20.095,54 zł

Efektywność zatrudnieniowa liczona jako stosunek liczby o osób, które w danym roku kalendarzowym otrzymały dotację i utrzymały firmę ponad 12 miesięcy nie powracając w tym czasie do ewidencji PUP wyniosła w kolejnych latach:

- 2011r. – 92,6%
- 2012r. – 81,0%
- 2013r.- 85,1%
- 2014r.- 85,1%

Zaostrzając warunki dla określenia efektywności zatrudnieniowej, to jest ujmując do efektu tylko te osoby które utrzymały firmę ponad 13 miesięcy nie powracając w tym czasie do ewidencji PUP, efektywność wyniosła w kolejnych latach (według weryfikacji baz danych Syriusz Std oraz CEiDG):

- 2011r. 85%
- 2012r. 81%
- 2013r. 79%
- 2014r. 85,1%.

2.5. Podsumowanie i wnioski

- W latach 2011-2014 Powiatowy Urząd Pracy w Skarżysku - Kamiennej udzielił 930 dotacji na łączną kwotę 17.531.807,97 zł. Środki na realizację umów w sprawie przyznania dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej pochodziły z różnych źródeł w tym z Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz PFRON. Wydatki poniesione na realizację tego instrumentu stanowiły w analizowanym okresie blisko 32% ogółu limitów środków pieniężnych przeznaczonych na działania aktywizacyjne urzędu. W poprzednim okresie analizy tj. w latach 2007 -2010 skarżyski urząd pracy udzielił łącznie 1.053 dotacje (o 123 więcej). Mniejsza liczba udzielonych dotacji w okresie 2011-2014 była spowodowana olbrzymim zmniejszeniem poziomu środków, jakie urzędy pracy w całej Polsce otrzymały na realizację zadań z zakresu aktywizacji swoich klientów. W porównaniu do 2010r. w 2011r. spadek ten był rzędu 62 %. Taka sytuacja spowodowała zupełną zmianę w podejściu do systemu dystrybuowania pieniędzy na formy cieszące się największym zainteresowaniem klientów urzędu tj. staży, dotacji i refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy dla skierowanego bezrobotnego. W przypadku dotacji przez kolejne dwa lata 2011-2012r. rozpatrywano wnioski w oparciu o tryb konkursowy, w szczególny sposób premiując pomysły na działalność w branży produkcyjnej zwłaszcza o innowacyjnym charakterze.

- Wobec ciągle wysokiej stopy bezrobocia w powiecie i dużej dysproporcji między ilością oferowanych miejsc pracy, a faktycznym zapotrzebowaniem na rynku, PUP w Skarżysku-Kamiennej w latach 2011-2014 nadal kładł duży nacisk na rozwijanie postaw przedsiębiorczych i zachęcanie osób bezrobotnych do zakładania własnych firm.

- Podobnie jak w latach 2007-2010 również w okresie objętym niniejszą analizą jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej trafiały częściej w ręce bezrobotnych mężczyzn (64%) niż kobiet.

- Prawie 53% dotacji zostało udzielonych osobom długotrwale bezrobotnym, zaś 38% trafiło do młodych bezrobotnych do 30 r.ż. Umowy w sprawie przyznania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej zawierano najczęściej z osobami bezrobotnymi między 25 a 34 rokiem życia (42%). Niski był za to odsetek osób po 50 r.ż. korzystających z tej formy wsparcia, niespełna 14%. Choć oczywistym jest, że młode osoby są najbardziej mobilne, skłonne do podejmowania ryzyka i cechują je częściej postawy przedsiębiorcze, warto realizować programy zachęcające osoby po 50 r.ż. do samozatrudnienia. Jest to tym bardziej zasadne, że w ogólnej strukturze bezrobotnych osoby z tej grupy wiekowej stanowią coraz większy odsetek (blisko 32%). Spotykając się z licznymi barierami na otwartym rynku pracy, dysponują niewątpliwymi atutami jakimi są doświadczenie i umiejętności zawodowe, kluczowe jest tym samym wyzwalanie w nich postaw przedsiębiorczych.

- Największy odsetek osób bezrobotnych podejmujących decyzję o założeniu własnej firmy dzięki wsparciu finansowemu urzędu pracy stanowiły osoby posiadające wykształcenie wyższe (30%). Wiązać to należy również ze strukturą ofert na lokalnym i regionalnym rynku pracy, dominacją tych skierowanych do osób posiadających konkretne kwalifikacje i doświadczenie zawodowe. Ponadto osoby z wyższym wykształceniem mają inne oczekiwania i ambicje wobec pracy, których często pracodawcy nie są w stanie zaspokoić. Własna firma staje się zatem najrozsądniejszą opcją na utrzymanie zatrudnienia i realizację celów zawodowych na skarżyskim rynku pracy.

- Rodzaje działalności gospodarczej podejmowanej przez osoby bezrobotne, które otrzymały dotację z urzędu są ściśle powiązane ze strukturą gospodarki w powiecie. Nowe firmy powstawały przede wszystkim w sektorze usługowym, zwłaszcza związanym z handlem i naprawą pojazdów samochodowych, podnosząc w ten sposób wysoki poziom konkurencyjności wśród istniejących już firm. W porównaniu do firm powstałych przy wsparciu finansowym skarżyskiego urzędu pracy w latach 2007-2010 wzrósł o 3 pkt proc. odsetek podmiotów zajmujących się działalnością produkcyjną.

- W porównaniu do lat 2007-2010 zauważalne są zmiany w strukturze dokonywanych zakupów. Wówczas najczęstszym zakupem był komputer i sprzęt komputerowy, samochód, meble i wyposażenie. W okresie objętym analizą (2011-2014) osoby bezrobotne, które otrzymały środki w ramach dotacji przeznaczały je w pierwszej kolejności na zakup specjalistycznych maszyn

i urządzeń pozostających w ścisłym związku z podejmowanym profilem działalności reklamę, komputer, samochód, meble, towar.

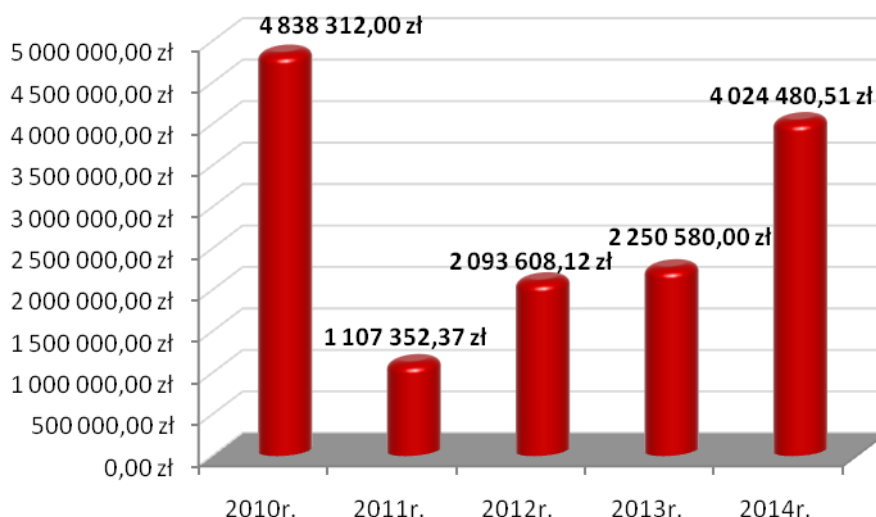
- Czas życia firm powstałych dzięki dotacjom udzielonym w analizowanym okresie wskazuje, że ponad połowa (52%) nadal funkcjonuje na rynku. Podkreślić należy, że dotyczy to zwłaszcza firm powstałych dzięki dotacjom udzielonym w 2013r. – tu odsetek ten wynosi aż 56%, które nie są już związane zobowiązaniami wynikającymi z zawartej umowy w sprawie przyznania jednorazowych środków. Z drugiej strony w tym samym roku odsetek firm, które na rynku przetrwały tylko 12 miesięcy od chwili powstania (21%) był najwyższy w analizowanym okresie.

3. REFUNDACJE KOSZTÓW WYPOSAŻENIA/DOPOSAŻENIA STANOWISKA PRACY - 2010-2014.

3.1. Dostępność środków na refundacje kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy w latach 2010 -2014.

Refundacje kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy należą do instrumentów cieszących się znacznym zainteresowaniem ze strony pracodawców. Dla wielu firm, bez względu na ich wielkość, stanowią wielką szansę na rozwój i rozbudowę zaplecza kadrowego, zwłaszcza w sytuacji ograniczonej wysokości środków, jaka może zostać przeznaczona na inwestycje. W latach 2010-2014 na ten cel Powiatowy Urząd Pracy w Skarżysku - Kamiennej przeznaczył łącznie 14.314.333,00 zł (o 6.744.156,65 zł więcej niż w początkowym okresie funkcjonowania tego instrumentu tj. latach 2005-2009). Rekordowym pod względem wysokości wydatków na ten cel był rok 2010 z kwotą prawie 5 mln złotych. Niestety zmniejszenie poziomu środków na realizację aktywnych firm przeciwdziałaniu bezrobociu od 2011r. spowodowało w kolejnych 3 latach znacznie mniej wydatków na ten cel. Wyraźnemu zwiększeniu uległy wydatki na refundację dla pracodawców dopiero w 2014r. do poziomu 4.024.480,51 zł, dzięki uruchomieniu wsparcia nie tylko z Funduszu Pracy, ale również ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Poddziałanie 6.1.3. W całym analizowanym okresie 2010-2011 skarżyski urząd pracy chcąc sprostać zapotrzebowaniu ze strony pracodawców, gotowych tworzyć nowe miejsca pracy w ramach refundacji, wystarał się o dodatkowe środki z rezerw Ministra Pracy i Polityki Społecznej na łączną kwotę 958.968,91 zł.

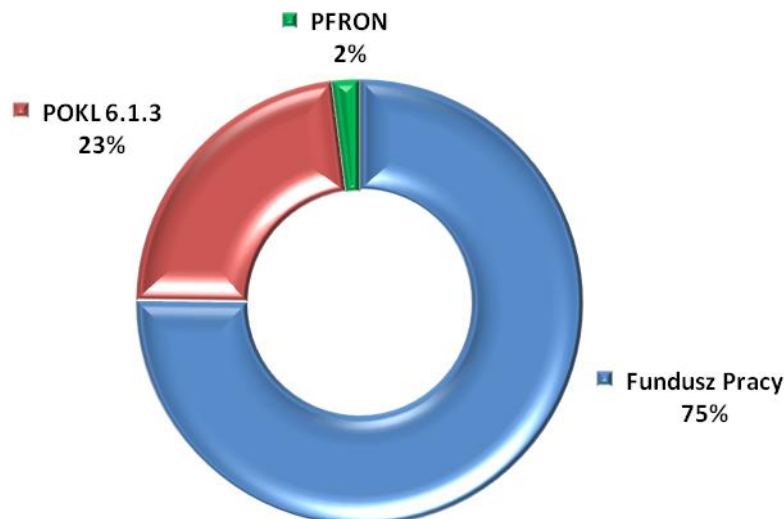
Wykres 22. Wysokość środków przeznaczonych na refundacje kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy dla skierowanego bezrobotnego w latach 2010-2014.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

W latach 2010-2014 ¾ pieniędzy przeznaczonych na refundację kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy dla skierowanych bezrobotnych pochodziła z podstawowego funduszu działalności urzędu – Funduszu Pracy. W 2012r. dodatkowo urząd finansował refundację ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na kwotę 283.563,00 zł, zaś w 2014r. wykorzystano na realizację tego instrumentu środki Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Poddziałanie 6.1.3. w łącznej wysokości 3.265.511,60 zł.

Wykres 23. Źródło pochodzenia środków przeznaczonych na refundację kosztów wyposażenia /doposażenia stanowisk pracy dla skierowanego bezrobotnego w latach 2010-2014.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

Ze względu na zmniejszenie o 77% wydatków na finansowanie refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy w 2011r. w porównaniu do poprzedniego roku, podjęto decyzję, by podobnie jak w przypadku dotacji na uruchomienie działalności gospodarczej, wprowadzić procedurę konkursową rozpatrywania wniosków na realizację tej formy wsparcia pracodawców. Również w przypadku refundacji ocena merytoryczna wniosków opierała się na przyjętym zarządzeniem Dyrektora PUP kryterium punktowym, w którym szczególnie premiowano tworzenie stanowisk pracy w branży produkcyjnej. Utworzenie stanowiska pracy w działalności produkcyjnej i na stanowiskach związanych bezpośrednio z produkcją wiąże się zazwyczaj z wyższymi kosztami niż w przypadku stanowisk biurowych lub w handlu, więc system premiowania branży produkcyjnej miał służyć zachęceniu zakładów zajmujących się produkcją do tworzenia nowych miejsc pracy.

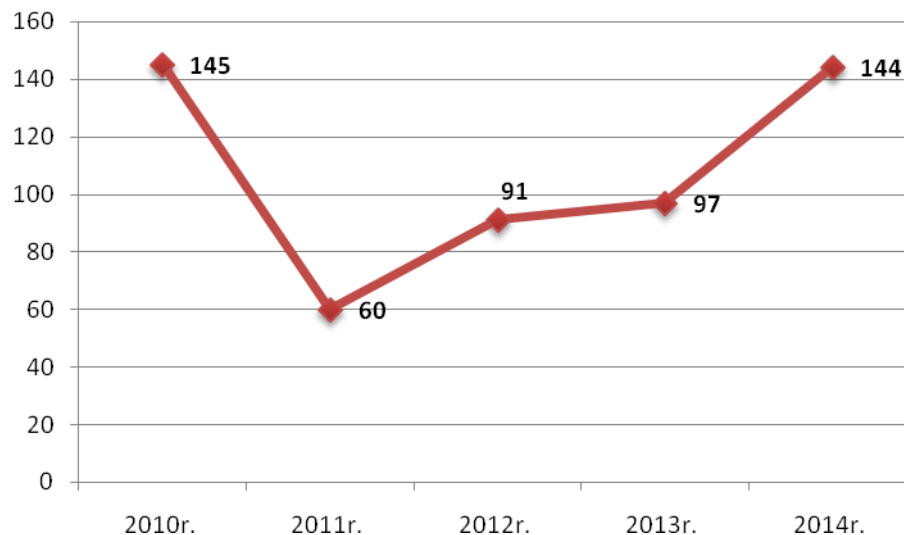
Urzędy pracy mogą dokonywać refundacji podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą koszty wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego w wysokości nie wyższej niż 600 procent przeciętnego wynagrodzenia. Powiatowy Urząd Pracy w Skarżysku przyjął od 2011r. maksymalną refundację na 1 stanowisko pracy w wysokości do 18.000 zł , w kolejnych latach począwszy od 2013r. ta kwota wzrosła do 20.000 zł.

Średni koszt doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego w 2010r. wyniósł dla powiatu skarżyskiego 18.513,48 zł (średnia dla całej Polski 18.379,94 zł), w 2011r. zmniejszył się do wysokości 17.662,71 zł (średnia dla całej Polski 16.159,70 zł, w 2012r. 18.099,00 zł (średnia dla

całej Polski 17.355,56 zł), w 2013r. 19.704,39 zł (średnia dla całej Polski 19.305,65 zł), natomiast w 2014r. wyniósł 19.742,98 zł (średnia dla całej Polski 18.706,34 zł)⁷.

W latach 2010-2014 PUP zawarł 537 umów w sprawie refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.

Wykres 24. Liczba zawartych umów w sprawie przyznania refundacji kosztów wyposażenia /doposażenia stanowisk pracy dla skierowanego bezrobotnego w latach 2010-2014.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

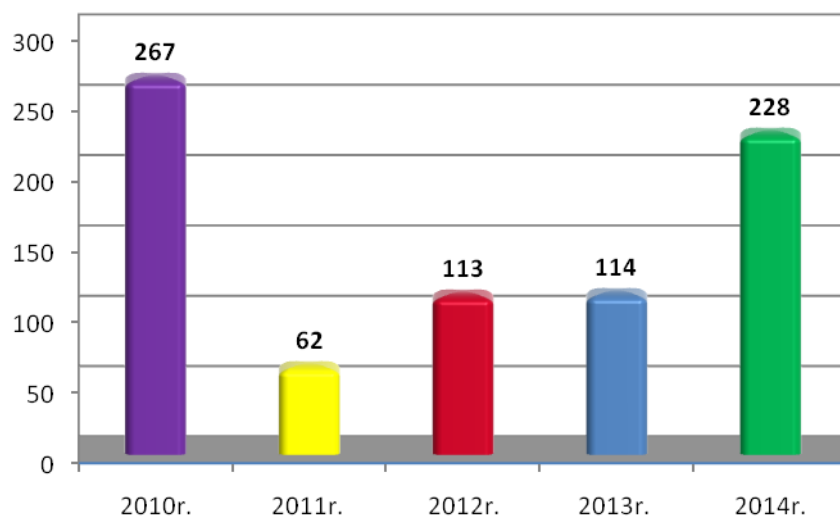
3.2. Stanowiska pracy oferowane w ramach refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy dla skierowanego bezrobotnego w latach 2010-2014.

Według danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na przestrzeni lat 2010 -2014 skarżyski urząd pracy stworzył w ramach refundacji wyposażenia /doposażenia 784 nowe stanowiska pracy. Najmniej stanowisk utworzono w 2011r., zaledwie 62, najwięcej w 2010r. – 267.

W 2011r. liczba stworzonych stanowisk pracy ukształtowała się na poziomie tylko o 1 większym niż notowana na etapie początkowym realizacji tego instrumentu w 2005r. W 2012r. wraz ze wzrostem wydatków na refundację i jej średniej wartości udało się stworzyć pracodawcom 113 stanowisk pracy, z czego 12 w ramach środków PFRON. W 2013r. udało stworzyć aż 114 stanowisk pracy, zaś rok później 228.

⁷ Dane pochodzą z opracowania MPiPS „Efektywność podstawowych form aktywizacji Zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej” za kolejne lata sprawozdawcze 2010, 2011, 2012 2013, 2014.

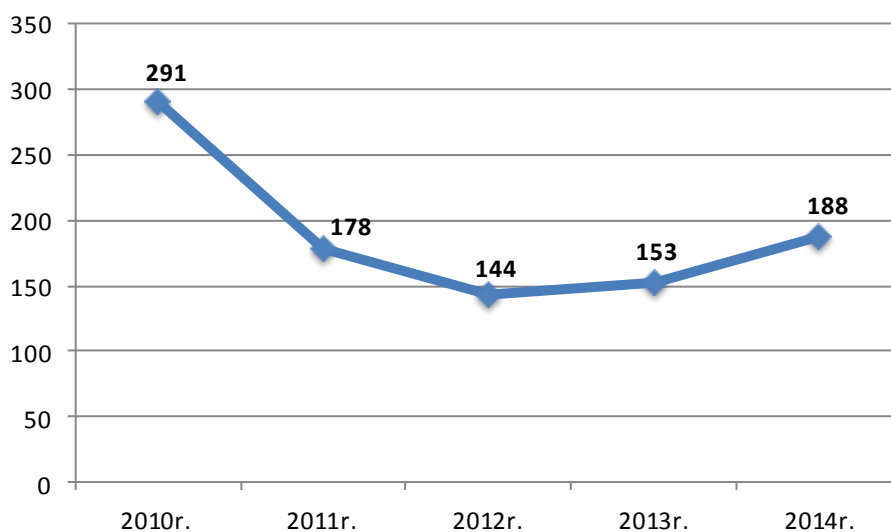
Wykres 25. Liczba stanowisk pracy powstałych w ramach refundacji kosztów wyposażenia /doposażenia stanowiska pracy dla pracodawcy w okresie 2010-2014.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych MPiPS

W latach 2010 -2014 pracodawcy zgłosili 968 ofert pracy w ramach refundowanych stanowisk pracy, zarówno w przypadku tworzenia miejsca pracy jak i uzupełnienia stanowiska pracy. Oferty te stanowiły 13,42% ogółu wszystkich zgłoszonych do PUP w tym okresie ofert pracy. Spośród nich zrealizowanych zostało 98%, przy czym najczęstszym powodem niezrealizowania oferty było jej anulowanie przez pracodawcę.

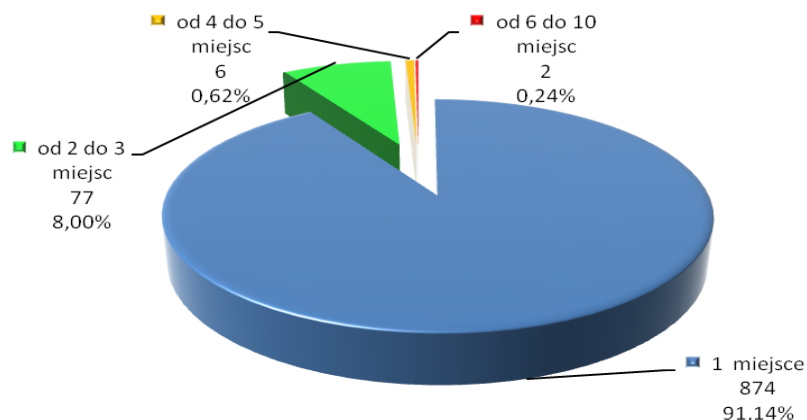
Wykres 26. Liczba ofert pracy zgłoszonych w ramach refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy w okresie 2010-2014.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych MPiPS

Spośród ofert pracy zgłoszonych w ramach refundacji w analizowanym okresie ponad 91% stanowiły te w ramach których oferowano 1 miejsce pracy, w przypadku 8% ofert oferowano od 2 do 3 wolnych miejsc pracy, zaledwie w 0,62% oferowano od 4 do 5 miejsc pracy, natomiast oferty w ramach których zgłoszone było od 6 do 10 miejsc pracy było zaledwie 0,24%.

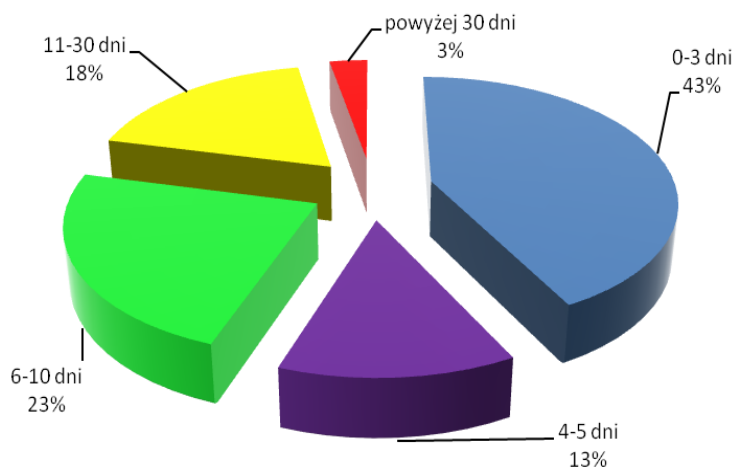
Wykres 27. Oferty pracy zgłoszone w ramach refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy w okresie 2010-2014 wg. liczby oferowanych miejsc prac.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

Zgłoszone przez pracodawców oferty pracy dotyczące refundowanych stanowisk pracy w 43% były realizowane przez PUP w czasie nie dłuższym niż 3 dni od przyjęcia zgłoszenia. Okres realizacji między 4 a 5 dniami wynosił 13%, zaś w przedziale od 6 do 10 dni zrealizowano łącznie 21% ofert.

Wykres 28. Czas realizacji oferty pracy zgłoszone w ramach refundacji kosztów wyposażenia /doposażenia stanowiska pracy w okresie 2010-2014.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

Pracodawcy zatrudniający osoby bezrobotne na refundowanych stanowiskach pracy oferowali stanowiska pracy w 230 różnych zawodach, najczęstsze z nich to sprzedawca, kucharz, mechanik pojazdów samochodowych, zaopatrzeniowiec i magazynier. W przypadku zawodu sprzedawcy trzeba podkreślić, że jest to stanowisko najczęściej występujące wśród refundowanych, począwszy od 2005r.

Tabela 8. Zawody, w których pracodawcy najczęściej zgłaszali wolne miejsca pracy w ramach refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy w latach 2010-2014.

lp.	Nazwa zawodu	Liczba wolnych miejsc pracy
1	Sprzedawca	96
2	Kucharz	47
3	Mechanik pojazdów samochodowych	43
4	Zaopatrzeniowiec	42
5	Magazynier	21
6	Kierowca samochodu ciężarowego	20
7	Kierowca samochodu dostawczego	19
8	Przedstawiciel handlowy	18
9	Kelner	15
10	Tynkarz	14
11	Księgowy	13
12	Pomoc kuchenna	13
13	Kierowca operator wózków jezdniowych (widłowych)	12
14	Pomoc kuchenna	12
15	Barman	11
16	Stolarz	11
17	Technik prac biurowych	11
18	Wulkanizator	11
19	Technik handlowiec	10

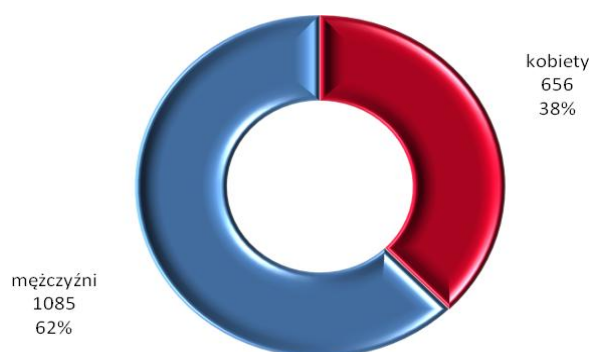
Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

3.3. Osoby bezrobotne skierowane i zatrudnione w ramach refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy w latach 2010-2014.

Warunkiem wywiązania się ze zobowiązań wynikających z umowy w sprawie refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy jest utrzymanie przez pracodawcę refundowanego stanowiska pracy przez co najmniej 24 miesiące. Od lat możemy zaobserwować znaczną rotację na utworzonych w ten sposób stanowiskach pracy – skierowane osoby odchodzą z pracy z rozmaitych przyczyn, a na ich miejsce kierowane są nowe.

Łącznie od początku 2010r. do końca 2014r. zatrudnionych zostało 1.741 osoby bezrobotne, które skierował na refundowane stanowisko pracy skarżyski PUP. Osoby te były zatrudniane zarówno w ramach uzupełnień na refundowanych stanowiskach pracy, jak również w ramach nowo tworzonych miejsc pracy. Podobnie jak w poprzednim okresie analizy tak również w latach 2010-2014 wśród bezrobotnych korzystających z refundowanych miejsc pracy dominowali mężczyźni (62%).

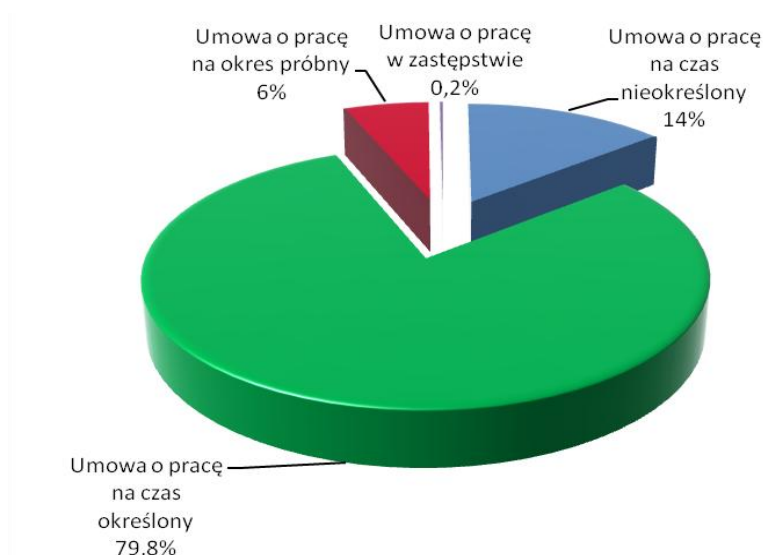
Wykres 29. Osoby bezrobotne, według płci, zatrudnione w ramach refundacji kosztów wyposażenia /doposażenia stanowiska pracy dla pracodawcy (refundacje udzielone w latach 2010-2014).

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

W ramach refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy udzielonych w latach 2010-2014 pracodawcy najczęściej zawierali umowę o pracę ze skierowaną osobą na czas określony w 79,8% przypadków. Umowy o pracę na czas nieokreślony stanowiły 14% zgłoszonych umowy o pracę, umowy na okres próbny 6% i na zastępstwo 0,2%.

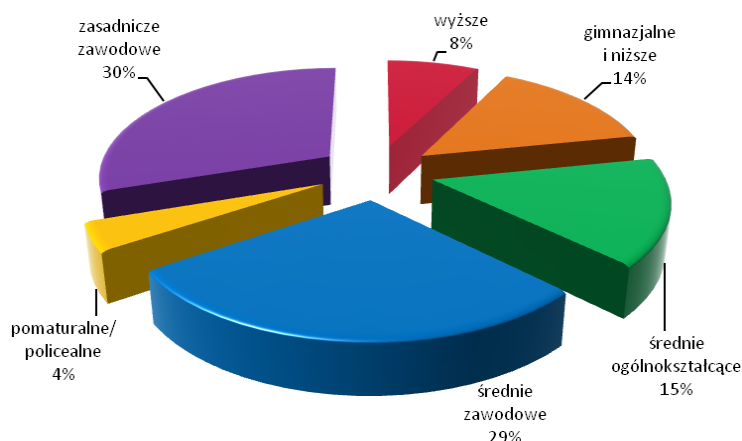
Wykres 30. Czasookres zawieranych umów o pracę w ramach refundacji kosztów wyposażenia /doposażenia stanowiska pracy w okresie 2010-2014.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

Pracodawcy zatrudniający osoby bezrobotne na refundowanych stanowiskach pracy wybierali najchętniej osoby posiadające konkretne kwalifikacje zawodowe. W 59% przypadkach zatrudnienie znajdowały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz średnim zawodowym. 15% osób zatrudnionych w ramach tej formy aktywizacji posiadało wykształcenie średnie ogólnokształcące, za to aż 14% zatrudnionych w ramach refundacji stanowiska pracy miało wykształcenie gimnazjalne, podstawowe lub niepełne podstawowe. Tylko 8% skierowanych na refundowane stanowiska pracy posiadało wykształcenie wyższe, najniższy odsetek stanowiły osoby z wykształceniem policealnym i pomaturalnym (4%).

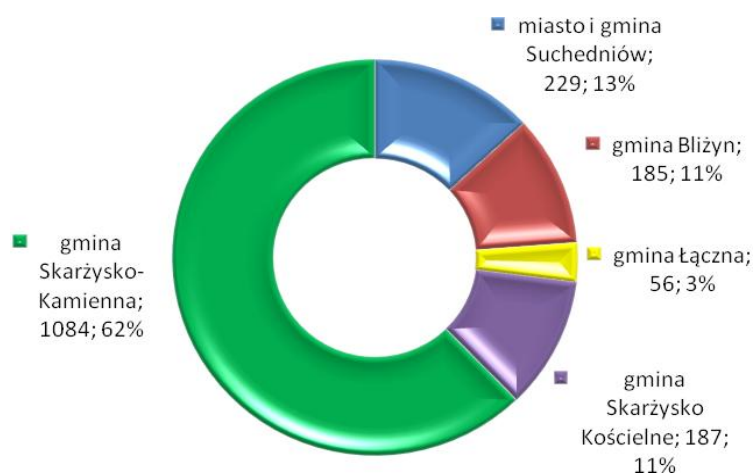
Wykres 31. Bezrobotni zatrudnieni w ramach refundacji kosztów wyposażenia /doposażenia stanowiska pracy w okresie 2010-2014 wg. poziomu wykształcenia

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

W grupie klientów PUP, którzy podjęli w analizowanym okresie prace na refundowanych stanowiskach pracy dominowali mieszkańcy Skarżyska-Kamiennej (62%).

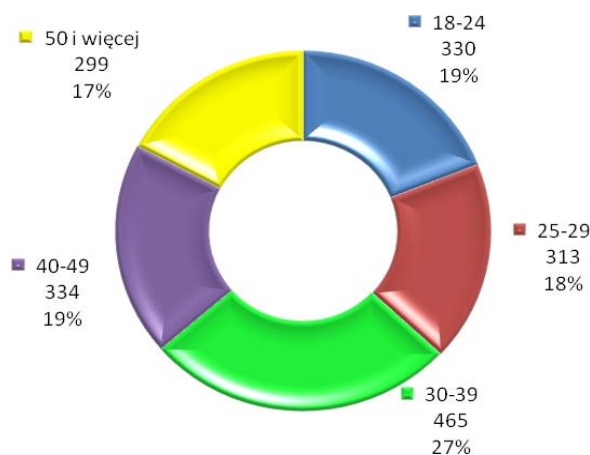
Wykres 32. Bezrobotni zatrudnieni w ramach refundacji kosztów wyposażenia /doposażenia stanowiska pracy w okresie 2010-2014 wg. miejsca zamieszkania.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

Struktura wieku osób zatrudnionych w ramach refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy przedstawiała się następująco:

Wykres 33. Bezrobotni zatrudnieni w ramach refundacji kosztów wyposażenia /doposażenia stanowiska pracy w okresie 2010-2014 wg. wieku.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

Najwięcej osób podejmujących zatrudnienie w ramach refundacji w latach 2010-2014 było między 30 a 39 rokiem życia (465), w dalszej kolejności osoby między 40 a 49 rokiem życia (334), najmłodsze osoby bezrobotne w ewidencji urzędu tj. do 25r.ż (330), osoby między 25 a 29 r.ż. (313). Natomiast najmniejszą liczbę podejmujących zatrudnienie w oparciu o tę formę aktywizacji stanowili bezrobotni po 50 r.ż. – 299 osób. Łącznie osoby młode do 30 r.ż. miały największy udział wśród skierowanych na refundowane stanowiska pracy -35%.

3.4. Struktura udzielonych refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy latach 2010-2014.

Wśród 383 firm, które stworzyły nowe stanowiska pracy w latach 2010-2014 w ramach refundacji według klasyfikacji PKD 2007 dominowały pomioty gospodarcze należące do sekcji G – zajmujące się handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych wyłączając motocykle oraz sprzedażą detaliczną prowadzoną w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych, a także sprzedażą hurtową części i akcesoriów do pojazdów samochodowych oraz sprzedażą hurtową i detaliczną samochodów osobowych. Ze środków na refundację stanowisk pracy w analizowanym okresie częściej niż podmioty z innych branż korzystały też restauracje (należą do sekcji I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi), zakłady fryzjerskie (sekcja S – pozostałe usługi), firmy zajmujące się transportem drogowym (sekcja H – transport i gospodarka magazynowa). Spośród firm produkcyjnych najwięcej z refundacji skorzystało podmiotów zajmujących się produkcją pieczywa.

Tabela 9. Najczęstsze rodzaje działalności prowadzone przez firmy tworzące nowe miejsca pracy w ramach refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy w latach 2010-2014.

lp.	Rodzaj działalności	Kod PKD 2007	Sekcja PKD 3007	Liczba firm	% ogółu firm
1	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych	4520Z	G	27	7%
2	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	4711Z	G	13	3%
3	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	5610A	I	10	2,6%
4	Transport drogowy towarów	4941Z	H	9	2,3%
5	Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne	9602Z	S	9	2,3%
6	Produkcja pieczywa	1071Z	C	8	2%
7	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	4120Z	F	7	1,8%
8	Sprzedaż hurtowa części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	4531Z	G	6	1,6%
9	Działalność rachunkowo-księgowa	6920Z	N	6	1,6%
10	Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych	4511Z	G	6	1,6%

gdzie:

- sekcja A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo
- sekcja C- przetwórstwo przemysłowe
- sekcja E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
- sekcja F – budownictwo
- sekcja G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych wyłączając motocykle
- sekcja H – transport i gospodarka magazynowa
- sekcja I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
- sekcja J – informacja i komunikacja
- sekcja K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- sekcja L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
- sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
- sekcja N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
- sekcja P – edukacja
- sekcja Q – opieka zdrowotna
- sekcja R – działalność związana z kulturą i rozrywką
- sekcja S – pozostała działalność usługowa

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

Branża, w jakiej prowadzi swoją działalność firmy tworzące nowe stanowiska pracy, których koszty refunduje PUP, mają oczywisty związek z rodzajami działalności w jakich oferowane są nowe miejsca pracy.

Tabela 10. Najczęstsze rodzaje działalności w jakich tworzono nowe miejsca pracy w ramach refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy w latach 2010-2014.

lp.	Rodzaj działalności	Kod PKD 2007	Sekcja PKD 3007	Liczba stanowisk
1	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych	4520Z	G	52
2	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	4711Z	G	36
3	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	5610A	I	33
4	Sprzedaż hurtowa części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	4531Z	G	28
5	Działalność rachunkowo-księgowa	6920Z	N	21
6	Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi	6820Z	L	20
7	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu	1012Z	C	18
8	Przygotowywanie i podawanie napojów	5630Z	I	18
9	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	4110Z	F	17
10	Transport drogowy towarów	4941Z	H	16
11	Produkcja pieczywa	1071Z	C	15
12	Produkcja pozostałych wyrobów z drewna	1629Z	C	15
13	Produkcja pozostałych mebli	3109Z	C	14
14	Produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego	1013Z	C	14
15	Produkcja pozostałej odzieży wierzchniej	1413Z	C	13
16	Działalność agentów zajmujących się sprzedażą towarów różnego rodzaju	4619Z	G	12
17	Działalność usługowa wspomagająca transport lądowy	5221Z	H	12
18	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	2511Z	C	12
19	Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne	9602Z	S	10
20	Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach	4719Z	G	10
21	Sprzedaż hurtowa paliw i produktów pochodnych	4671Z	G	10

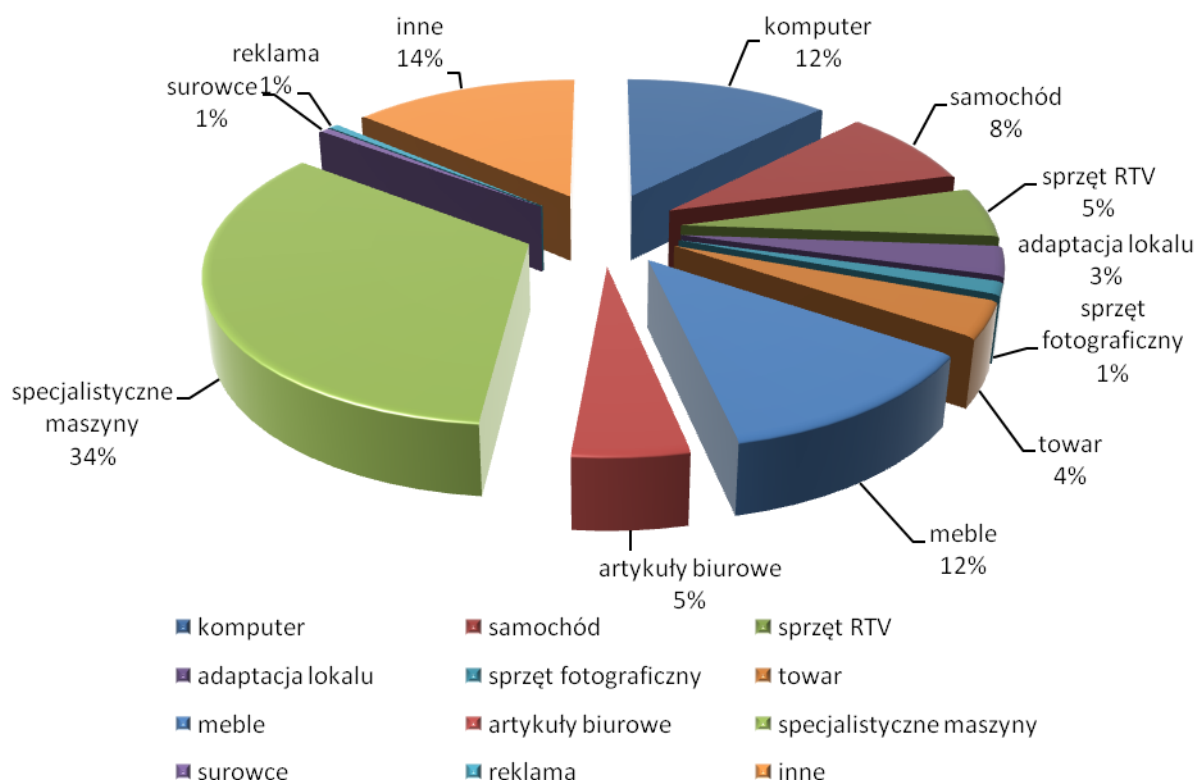
gdzie:

- sekcja A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo
- sekcja C- przetwórstwo przemysłowe
- sekcja E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
- sekcja F – budownictwo
- sekcja G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych włącznie z motocyklami
- sekcja H – transport i gospodarka magazynowa
- sekcja I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
- sekcja J – informacja i komunikacja
- sekcja K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- sekcja L- działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
- sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
- sekcja N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
- sekcja P – edukacja
- sekcja Q – opieka zdrowotna
- sekcja R – działalność związana z kulturą i rozrywką
- sekcja S – pozostała działalność usługowa

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

W analizowanym okresie w ramach refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy firmy dokonywały przede wszystkim zakupu specjalistycznych narzędzi i maszyn – na ten cel przeznaczone zostało 34% ogółu dokonanych zakupów (o punkt procentowych więcej niż w okresie 2005-2009). Zakup komputerów stanowił 12% ogółu zakupów (o 6 punktów procentowych mniej w latach 2005-2009). W dalszej kolejności kupowano meble (12%), samochody (8%). W ramach refundacji dokonywano również zakupu artykułów biurowych (5%), towaru (4%), adaptacji pomieszczeń (3%), surowców (1% ogółu zakupów) oraz sprzętu RTV i fotograficznego (razem 2%), a także ponoszono wydatki na reklamę (1%).

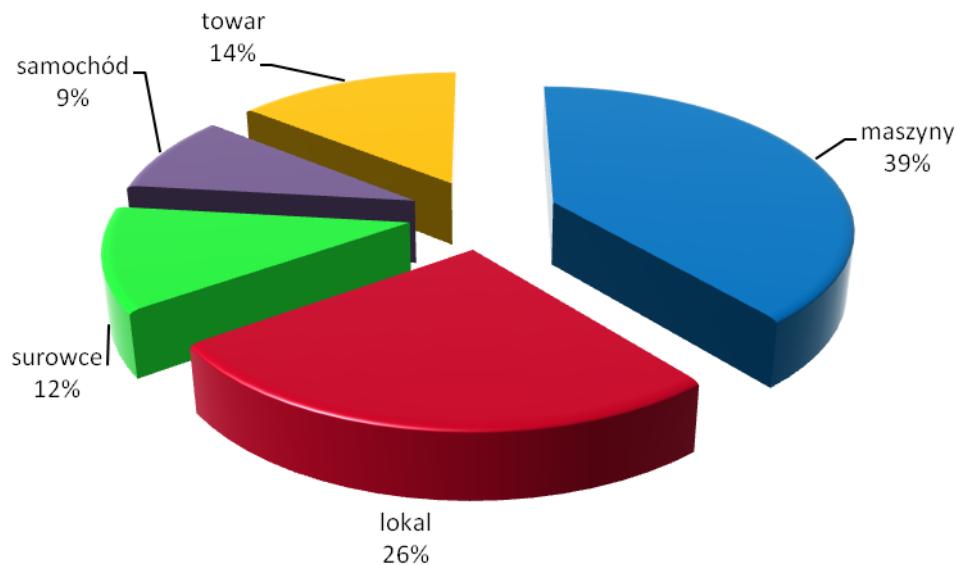
Wykres 34. Rodzaj zakupów dokonanych w ramach refundacji w latach 2010-2014.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

W przypadku umów zawartych w sprawie refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy w latach 2010-2014 w 94% zadeklarowano posiadanie wkładu własnego (o 10 punktów proc. więcej niż w latach 2005-2009). Wzrost tego odsetka należy przypisywać jednemu z kryteriów oceny wniosków o dotację tj. dodatkowych punktów za wskazanie wkładu własnego. Brak wkładu własnego odnotowano w przypadku 33 umów. Najczęściej wskazywano na wkład własny w postaci maszyn (39%), lokalu (26%), towaru (14%), surowców (12%) oraz samochodu (9%).

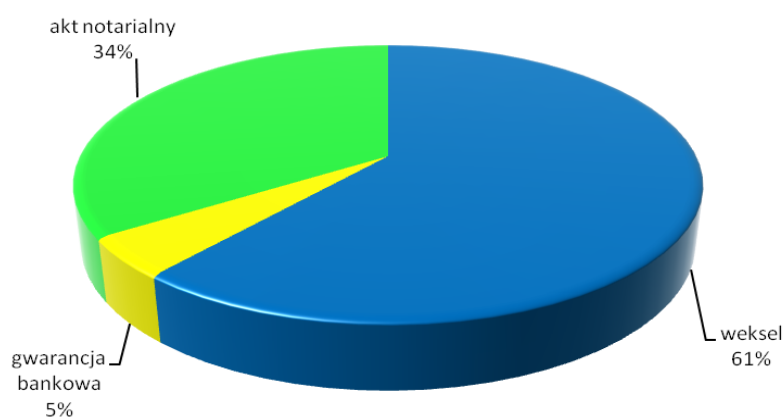
Wykres 35. Rodzaj wkładu własnego firm, które otrzymały refundację z PUP w latach 2010-2014.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

Pracodawcy, którzy otrzymali refundację kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy w latach 2010-2014 jako formę zabezpieczenia wybierali najczęściej weksel z poręczeniem wekslowym awal (61%). Korzystali również z dopuszczalnej formy zabezpieczenia, jaką jest akt notarialny – w przypadku 34% zawartych umów. Podobnie jak w latach 2005-2009 niewielki odsetek firm korzystających z refundacji wybrał jako formę zabezpieczenia gwarancję bankową (5%, podczas gdy w okresie 2005-2009 6%).

Wykres 36. Forma zabezpieczenia otrzymanej refundacji w latach 2010-2014.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych PUP

Umowy w sprawie refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy zawarte w latach 2010-2014 zostały w 88% rozliczone poprawnie. Wciąż trwa okres związania umową cywilnoprawną dla refundacji udzielonych w 2014r. Udzielone w latach 2005-2009 refundacje kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy zostały w 96% rozliczone poprawnie. Najczęstszą przyczyną nieprawidłowości w trakcie realizacji zawartych umów były podobnie jak poprzednimi laty wahania poziomu zatrudnienia i trudności z utrzymaniem poziomu zatrudnienia spowodowane niedopasowaniem oczekiwań pracodawców i pracobiorców na refundowanych stanowiskach pracy.

98% firm korzystających z refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy otrzymanej z PUP nadal funkcjonuje.

Efektywność kosztowa liczona jako stosunek poniesionych na daną formę aktywizacji w danym roku kalendarzowym do liczby osób, które po zakończeniu udziału w danej formie aktywizacji znalazły zatrudnienie (w przypadku dotacji prowadziły działalność ponad 12 miesięcy i w tym okresie czasu nie powróciły do ewidencji PUP) wyniosła w kolejnych latach:

- 2011r. – 17 368,36 zł
- 2012r. –19.323,42 zł
- 2013r. –19.704,39 zł
- 2014r.- 19.825,12 zł.

Efektywność zatrudnieniowa refundacji liczona jako stosunek liczby o osób, które w danym roku zakończyły udział w programie i utrzymały lub znalazły zatrudnienie nie powracając w tym czasie do ewidencji PUP wyniosła w kolejnych latach:

- 2011r. – 54,9%
- 2012r. – 65,3%
- 2013r.- 54,5%
- 2014r.- 56,1%.

3.5. Podsumowanie i wnioski.

- Bez względu na wielkość firmy skarżyscy przedsiębiorcy borykają się z brakiem wystarczających środków na zatrudnianie nowych pracowników oraz unowocześnianie i zwiększanie konkurencyjności swoich firm. Zainteresowanie możliwością uzyskania z urzędu refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy w latach 2010-2014 utrzymywało się więc na wysokim poziomie. W latach 2010-2014 na ten cel Powiatowy Urząd Pracy w Skarżysku - Kamiennej przeznaczył łącznie 14.314.333,00 zł (o 6.744.156,65 zł więcej niż w początkowym okresie funkcjonowania tego instrumentu tj. latach 2005-2009). Rekordowym pod względem wysokości wydatków na ten cel był rok 2010 z kwotą prawie 5 mln złotych. Niestety zmniejszenie poziomu środków na realizację aktywnych firm przeciwdziałaniu bezrobociu od 2011r. spowodowało w kolejnych 3 latach znacznie mniej wydatków na ten cel. Wyraźnemu zwiększeniu uległy wydatki na refundację dla pracodawców dopiero w 2014r. do poziomu 4.024.480,51 zł, dzięki uruchomieniu wsparcia nie tylko z Funduszu Pracy, ale również ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Poddziałanie 6.1.3.
- Ze względu na zmniejszenie o 77% wydatków na finansowanie refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy w 2011r. w porównaniu do poprzedniego roku, podjęto decyzję, by podobnie jak w przypadku dotacji na uruchomienie działalności gospodarczej, wprowadzić procedurę konkursową rozpatrywania wniosków na realizację tej formy wsparcia pracodawców. Od procedury konkursowej odstąpiono w 2013r.
- W latach 2010-2014 PUP zawarł 537 umów w sprawie refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy przy czym skorzystało z nich 383 różnych pracodawców. Dominowały pomioty gospodarcze należące do sekcji G – zajmujące się handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych wyłączając motocykle oraz sprzedażą detaliczną prowadzoną w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych, a także sprzedażą hurtową części i akcesoriów do pojazdów samochodowych oraz sprzedażą hurtową i detaliczną samochodów osobowych.
- Według danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na przestrzeni lat 2010 -2014 skarżyski urząd pracy stworzył w ramach refundacji wyposażenia /doposażenia 784 nowe stanowiska pracy. Najmniej stanowisk utworzono w 2011r., zaledwie 62, najwięcej w 2010r. – 267. Pracodawcy zgłosili 968 ofert pracy w ramach refundowanych stanowisk pracy, zarówno w przypadku tworzenia miejsca pracy jak i uzupełnienia stanowiska pracy. Oferty te stanowiły 13,42% ogółu wszystkich zgłoszonych do PUP w tym okresie ofert pracy. Spośród nich zrealizowanych zostało 98%. Pracodawcy zatrudniający osoby bezrobotne na refundowanych stanowiskach pracy oferowali stanowiska pracy w 230 różnych zawodach, najczęstsze z nich to sprzedawca, kucharz, mechanik pojazdów samochodowych, zaopatrzeniowiec i magazynier. W przypadku zawodu sprzedawcy trzeba podkreślić, że jest to stanowisko najczęściej występujące wśród refundowanych, począwszy od 2005r.
- łącznie od początku 2010r. do końca 2014r. zatrudnionych zostało 1.741 osoby bezrobotne, które skierował na refundowane stanowisko pracy skarżyski PUP. Osoby te były zatrudniane zarówno w ramach uzupełnień na refundowanych stanowiskach pracy, jak również w ramach nowo tworzonych miejsc pracy. Podobnie jak w poprzednim okresie analizy tak również w latach 2010-2014 wśród bezrobotnych korzystających z refundowanych miejsc pracy dominowali mężczyźni (62%).
- W ramach refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy udzielonych w latach 2010-2014 pracodawcy najczęściej zawierali umowę o pracę ze skierowaną osobą na czas określony w 79,8% przypadków. Umowy o pracę na czas nieokreślony stanowiły 14% zgłoszonych umowy o pracę, umowy na okres próbny 6% i na zastępstwo 0,2%. Czasookres zawartych umów wskazuje na bardzo ostrożną postawę pracodawców, z pewnością wiąże się również z dużą rotacją pracowników zatrudnianych na refundowanych stanowiskach pracy.
- Pracodawcy zatrudniający osoby bezrobotne na refundowanych stanowiskach pracy wybierali najchętniej osoby posiadające konkretne kwalifikacje zawodowe. W 59% przypadkach zatrudnienie znajdowały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz średnim zawodowym. To stanowi

potwierdzenie tendencji na lokalnym rynku pracy, gdzie najbardziej poszukiwani są pracownicy posiadający określone kwalifikacje zawodowe poparte doświadczeniem.

- Najwięcej osób podejmujących zatrudnienie w ramach refundacji w latach 2010-2014 było między 30 a 39 rokiem życia (465), w dalszej kolejności osoby między 40 a 49 rokiem życia (334), najmłodsze osoby bezrobotne w ewidencji urzędu tj. do 25r.ż (330), osoby między 25 a 29 r.ż (313). Natomiast najmniejszą liczbę podejmujących zatrudnienie w oparciu o tę formę aktywizacji stanowili bezrobotni po 50 r.ż – 299 osób. Łącznie osoby młode do 30 r.ż miały największy udział wśród skierowanych na refundowane stanowiska pracy -35%. Zachodzi więc potrzeba działań zachęcających pracodawców do zatrudniania osób po 50 r.ż i priorytetowe traktowanie tej grupy w planowaniu działań aktywizacyjnych urzędu, zmierzających do stworzenia sprzyjających warunków do tworzenia nowych miejsc pracy adresowanych do tych bezrobotnych.

- W analizowanym okresie w ramach refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy firmy dokonywały przede wszystkim zakupu specjalistycznych narzędzi i maszyn – na ten cel przeznaczone zostało 34% ogółu dokonanych zakupów (o punkt procentowych więcej niż w okresie 2005-2009). Można uznać, że pracodawcy decydujący się skorzystać z refundacji traktują jako narzędzie umożliwiające rozwój potencjału technologicznego przy jednoczesnym wzmocnieniu kadrowym swoich firm.

-Umowy w sprawie refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy zawarte w latach 2010-2014 zostały w 88% rozliczone poprawnie. Wciąż trwa okres związania umową cywilnoprawną dla refundacji udzielonych w 2014r. Udzielone w latach 2005-2009 refundacje kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy zostały w 96% rozliczone poprawnie. Najczęstszą przyczyną nieprawidłowości w trakcie realizacji zawartych umów były podobnie jak poprzednimi laty wahania poziomu zatrudnienia i trudności z utrzymaniem poziomu zatrudnienia spowodowane niedopasowaniem oczekiwań pracodawców i pracobiorców na refundowanych stanowiskach pracy.

-98% firm korzystających z refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy otrzymanej z PUP nadal funkcjonuje.

4. BADANIE LOKALNYCH FIRM.

4.1. Metodologia badania.

W części badawczej zrealizowano badanie typu multi-mode tj. przede wszystkim przy wykorzystaniu metody CATI - telefonicznych wywiadów kwestionariuszowych. Metoda ta umożliwia znaczną redukcję kosztów badania, ciągłą kontrolę przebiega badania, krótki czas oczekiwania na dane końcowe oraz możliwość zrealizowania znacznej liczby wywiadów w krótkim okresie.

W próbie badawczej znalazły się 3 grupy:

- grupa osób, które uzyskały dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej i nadal prowadzą działalność;
- grupa osób, które uzyskały dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej i przestały prowadzić działalność – działalność wykreślona;
- grupa osób, które uzyskały dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej i przestały prowadzić działalność – działalność zawieszona.

Liczebność badanych grup

	Liczba jednostek w populacji	Liczba wylosowana do próby
Firmy, które powstały dzięki dotacji z PUP w okresie 2011-2014	930	104
w tym:		
• firmy aktywne (na 30.09.2015)	486	51
• działalności zawieszona (na 30.09.2015)	140	20
• działalności wykreślone (na 30.09.2015)	304	33

Operatem na etapie proporcjonalnego doboru wielkości jednostek do badania firm powstałych dzięki jednorazowym środkom na podjęcie działalności gospodarczej w latach 2011-2014 było zestawienie danych wygenerowanych w SI Syriusz Std, weryfikowane pod względem statusu firmy w bazie CEiDG.

Narzędziem badawczym był kwestionariusz wywiadu przygotowany oddzielnie dla każdej z grup.

W przypadku firm nadal funkcjonujących pytania dotyczyły m.in.:

- oceny przydatności udzielonego przez PUP wsparcia;

- oceny wysokości udzielonego przez PUP wsparcia;
- najistotniejszych trudności w związku z ubieganiem się o dofinansowanie;
- problemów jakie napotyka firma;
- potencjału kadrowego;
- planów kadrowych;
- rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej.

W przypadku firm, które zawiesiły działalność pytania dotyczyły m.in.:

- oceny przydatności udzielonego przez PUP wsparcia;
- oceny wysokości udzielonego przez PUP wsparcia;
- najistotniejszych trudności w związku z ubieganiem się o dofinansowanie;
- problemów jakie napotykała firma;
- potencjału kadrowego;
- ewentualnego rozwoju prowadzonej działalności gospodarczej;
- przyczyn zawieszenia działalności.

W przypadku firm wykreślonych z CEiDG, które zakończyły działalność pytania dotyczyły m.in.:

- oceny przydatności udzielonego przez PUP wsparcia;
- oceny wysokości udzielonego przez PUP wsparcia;
- najistotniejszych trudności w związku z ubieganiem się o dofinansowanie;
- problemów jakie napotykała firma;
- potencjału kadrowego;
- ewentualnego rozwoju prowadzonej działalności gospodarczej;
- przyczyn wykreślenia działalności.

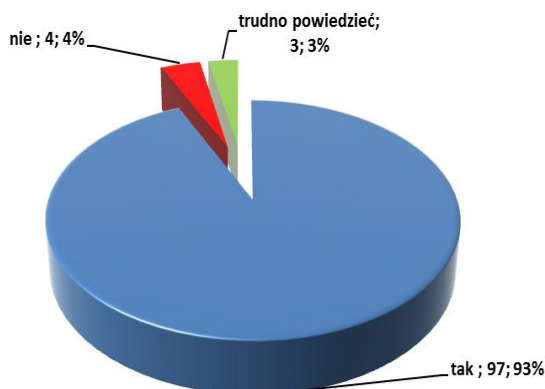
4.2. Wyniki badania.

Realizacja badania w początkowym etapie wiązała się z uzyskaniem zgody respondentów na przeprowadzenie telefonicznego badania kwestionariuszowego. Wykonano 178 rozmów w wyniku których zgodę na udział w badaniu wyraziło 58% zapytanych o to osób. Ci respondenci, którzy zgodzili się wziąć udział w badaniu czynili to chętnie udzielając wyczerpujących odpowiedzi na zadawane pytania.

Pytania od 2 do 4, zawarte w kwestionariuszu, były wspólne dla wszystkich 3 badanych grup tj. firm aktywnych, zawieszonych oraz wykreślonych i dotyczyły oceny przydatności wsparcia otrzymanego z PUP oraz pojawienia się ewentualnych trudności w uzyskaniu dofinansowania.

Dotacja na podjęcie działalności gospodarczej jest formą bezzwrotnej pomocy dla osoby uruchamiającej firmę. Respondenci zapytani o to czy środki otrzymane z urzędu pracy ułatwiły start ich firmie aż w 93% udzielili odpowiedzi twierdzącej. Tylko 4 osoby oceniły, że pieniądze te nie ułatwiły im rozpoczęcia działalności, zaś 1 osoba uznała, że trudno to ocenić.

Wykres 37. Czy dofinansowanie otrzymane z PUP ułatwiło start firmie?

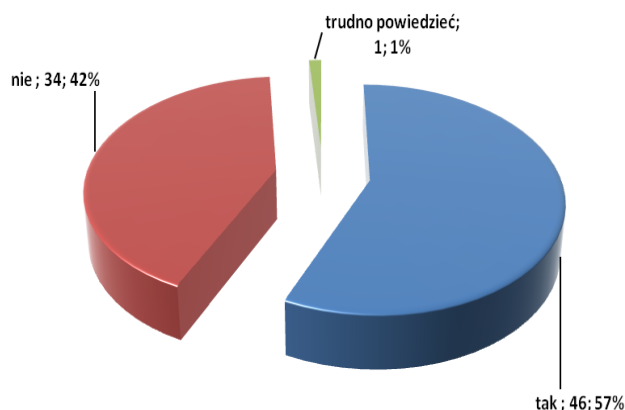

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z badania

Wysokość odsetka osób oceniających dotację jako pomocną pozostaje w związku z tym jaki jest dalszy los ich firmy. W grupie firm aktywnych 100% ich właścicieli uznało, że dotacja z urzędu była dla nich ułatwieniem na etapie uruchamiania działalności. Osoby, które zawiesiły działalność gospodarczą w 95% oceniły dotację jako ułatwienie, zaś osoby które dokonały jej wykreślenia oceniają przydatność otrzymanej dotacji już na poziomie 82%.

Ocena wysokości przyznanej dotacji po kątem możliwości pokrycia pierwszych wydatków związanych z uruchomieniem firmy nie jest aż tak pozytywna jak w przypadku oceny jej przydatności, choć 57% pytanych osób uznało, że otrzymane środki były wystarczające. 42% badanych wskazało, że wysokość dofinansowania była zbyt niska, a tylko 1 osoba udzieliła odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Wykres 38. Czy wysokość otrzymanej dotacji była wystarczająca, by pokryć pierwsze wydatki związane z uruchomieniem firmy?

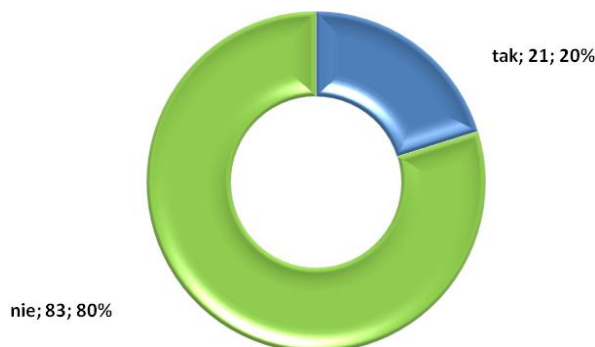

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z badania

49% osób, których firmy wciąż funkcjonują na rynku uznało, że wysokość przyznanego dofinansowania była wystarczająca. Spośród właścicieli firm, które zawiesiły działalność 80% wskazuje, że otrzymane z PUP pieniądze na start firmy były wystarczające. Natomiast w przypadku osób, które wykreśliły firmy ten odsetek był jeszcze wyższy i wyniósł 82%.

W kolejnym pytaniu respondenci wskazywali czy napotykali trudności starając się o dotacje na uruchomienie własnej firmy w skarżyskim PUP. Aż 83 osoby oceniło, że takich trudności nie było, tylko co 5 piąty ankietowany stwierdził, że takie trudności wystąpiły.

Wykres 39. Czy napotkał(a) Pan(i) trudności w uzyskaniu dofinansowania z PUP?

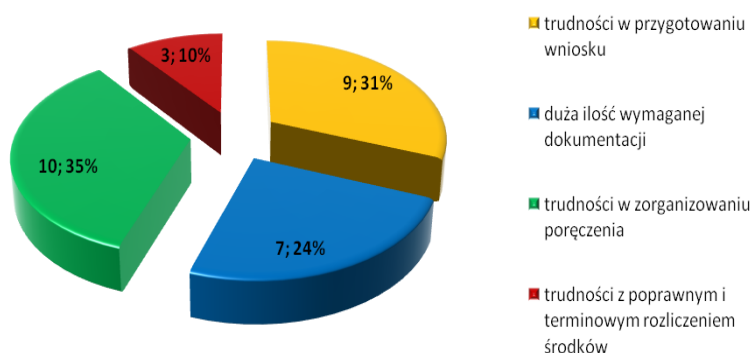

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z badania

W grupie firm aktywnych tylko w 13% potwierdzono, że były trudności z uzyskaniem dotacji; w grupie firm które zawiesiły działalność o trudnościach mówił już co 4 właściciel, zaś najwyższy odsetek na poziomie 27% - wystąpił wśród osób, które wykreśliły działalność.

Wśród najistotniejszych trudności jakie wystąpiły podczas ubiegania się o dofinansowanie z PUP i jego uzyskanie wskazywano: problemy z zapewnieniem poręczenia umowy w sprawie dofinansowania (10 wskazań), przygotowaniem wniosku (9 wskazań), dużą ilością wymaganej dokumentacji (7 wskazań) oraz trudności z rozliczeniem i terminowym wydatkowaniem otrzymanych pieniędzy (3 wskazania).

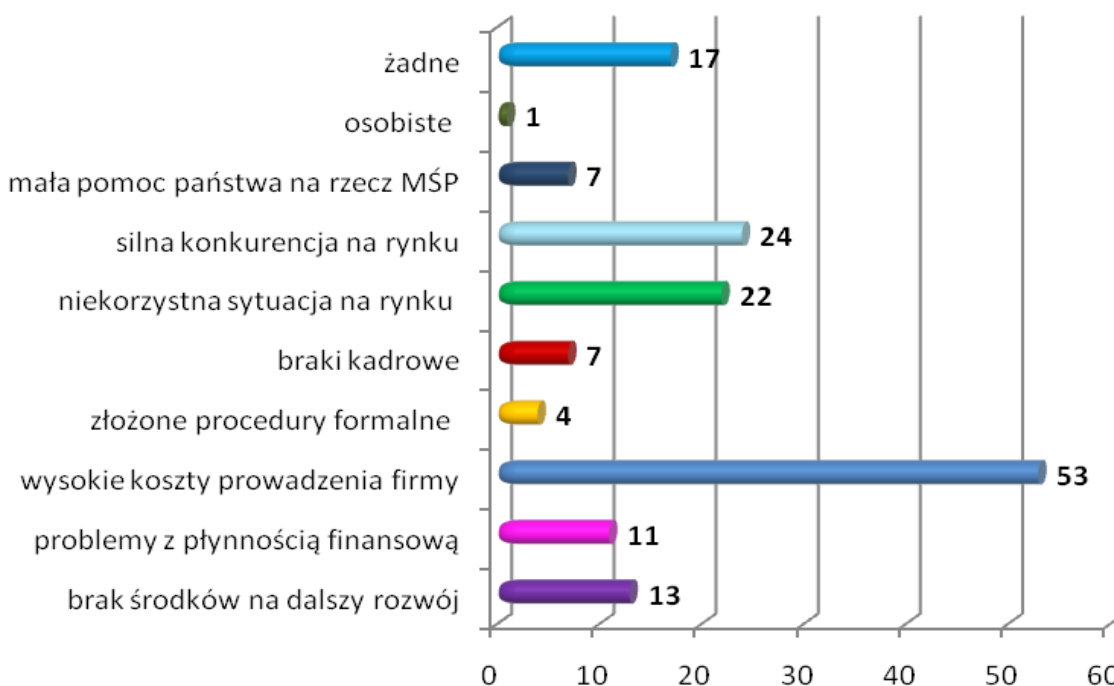
Wykres 40. Jakie trudności napotkał(a) Pan(i) w uzyskaniu dofinansowania z PUP?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z badania

Zapytani o to czy zmagali się z problemami w swoich firmach, badani właściciele w 84% odpowiedzi twierdząco. Wszystkie odpowiedzi wskazujące na brak trudności dotyczyły, co rozumiałe firmy wciąż działających. Tam gdzie właściciele firm wskazywali na trudności wymieniali najczęściej wysokie koszty prowadzenia działalności (53 wskazania), silną konkurencję na rynku (24 wskazania), niekorzystną sytuację na rynku (22 wskazania), brak środków na dalszy rozwój firmy (13 wskazań), a ponadto problemy z utrzymaniem płynności finansowej (11 wskazań), niewielkie wsparcie państwa na rzecz sektora MŚP (7 wskazań), braki kadrowe (7 wskazań), złożone procedury formalne towarzyszące prowadzeniu działalności (4 wskazania).

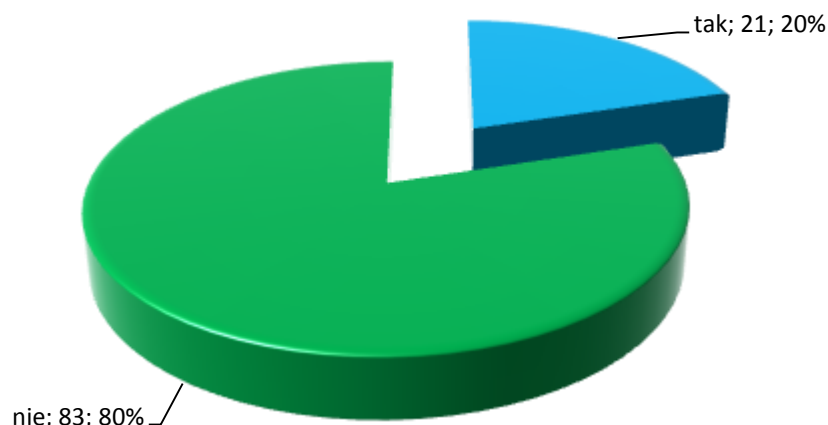
Wykres 41. Z jakimi głównymi problemami zмага lub zmagają się firma?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z badania

Respondenci zostali poproszeni o odpowiedź również na pytanie czy w swoich firmach zatrudniają lub zatrudniali pracowników. Co piąty respondent udzielił odpowiedzi twierdzącej. Prawie 30% aktywnych firm objętych badaniem zatrudnia pracowników. W przypadku firm wykreślonych 5% deklarowało, że zatrudniało pracowników (najczęściej 1 osobę), natomiast w firmach które zawiesiły działalność 9% (najczęściej 1-2 osoby).

Wykres 42. Czy firma zatrudnia lub zatrudniała pracowników?

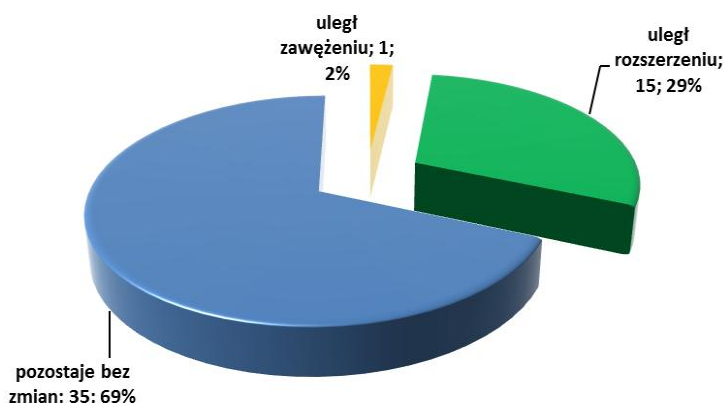

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z badania

Istotne z punktu widzenia rozwoju firmy i zwiększania jej szans na rynku jest elastyczność w reagowaniu na zmieniające się otoczenie. Niekiedy zmiana zewnętrznych uwarunkowań wymaga rozszerzenia lub całkowitej zmiany rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej. W jednym z pytań objęte badaniem firmy zostały poproszone o wskazanie czy ich profil działalności zmieniał się i na czym ta zmiana polegała.

Firmy nadal funkcjonujące na rynku w blisko 69% wskazały, że od momentu powstania nie zmieniały profilu swojej działalności. Podmioty, które na takie zmiany wskazały wymieniały najczęściej, że rozszerzyły profil działalności (29%), a tylko w 1 przypadku zmiana polegała na zawężeniu profilu działalności.

Wykres 43. Zmiana profilu działalności firmy w porównaniu do początku jej funkcjonowania – firmy nadal funkcjonujące.

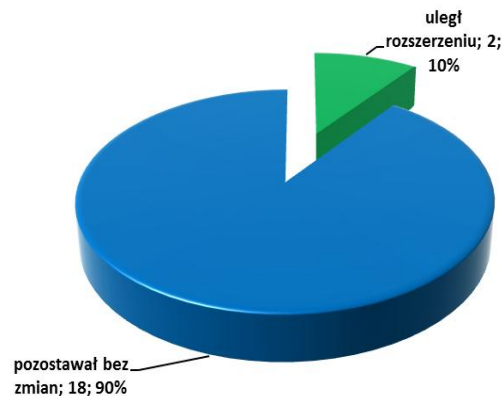

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z badania

Z kolei w firmach, które przestały funkcjonować odsetki tych które nie dokonywały żadnych zmian rodzaju prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej są znacznie wyższe. Podmioty,

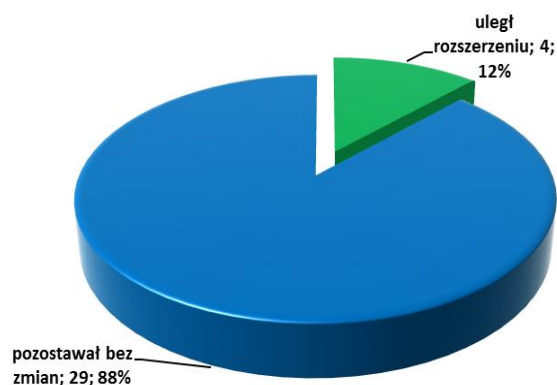
które zawiesiły działalność aż w 90% nie dokonywały zmian profilu swojej działalności, zaledwie 10% go rozszerzało. Właściciele firm wykreślonych z ewidencji w 88% nie zmieniali ich profilu, zaś tylko 12% dokonało zmiany poprzez jego rozszerzenie.

Wykres 44. Zmiana profilu działalności firmy w porównaniu do początku jej funkcjonowania – firmy, które zawiesiły działalność.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z badania

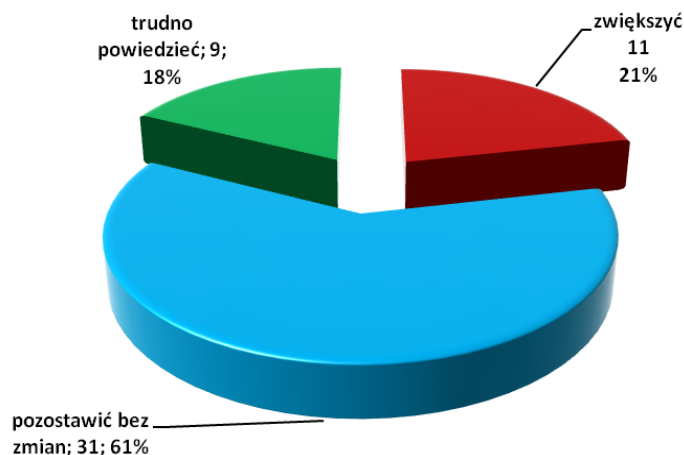
Wykres 45. Zmiana profilu działalności firmy w porównaniu do początku jej funkcjonowania – firmy wykreślone z ewidencji.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z badania

W przypadku firm nadal funkcjonujących szczególnie istotne dla ich przyszłości i rozwoju są plany kadrowe. 61% aktywnych firm planuje poziom zatrudnienia pozostawić bez zmian, zwiększyć 21%, zaś 18% trudno ocenić.

Wykres 46. Firmy aktywne – plany kadrowe dotyczące poziomu zatrudnienia na najbliższy rok.

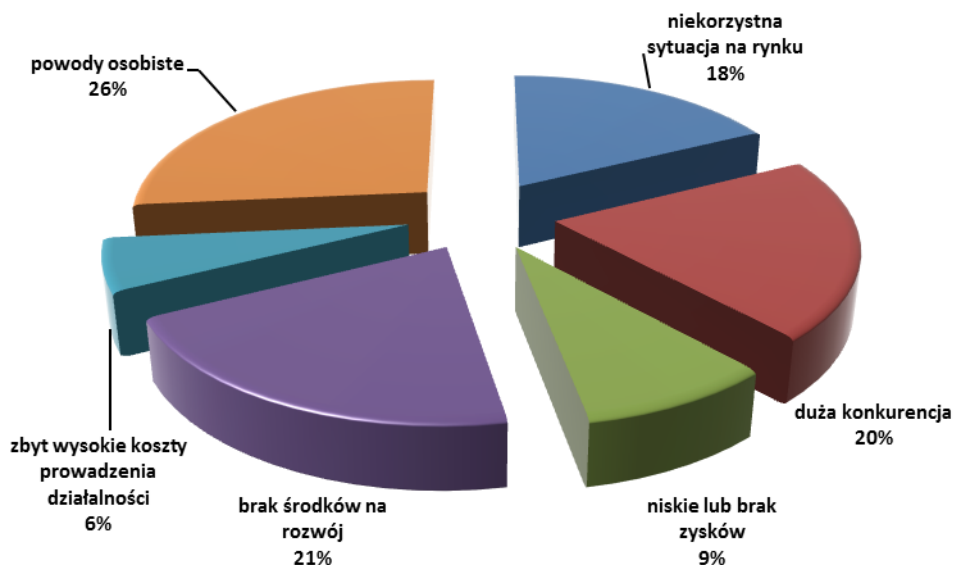
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP

W firmach planujących zwiększyć zatrudnienie pracę znaleźć będą mogli sprzedawcy, murarze, przedstawiciele handlowi, spawacze, malarze, piaskarze, a także mechanik pojazdów samochodowych, kelner, ślusarz, tynkarz, kierowca samochodu dostawczego, stylistka paznokci. Trzeba podkreślić, że w próbie znalazły się mikroprzedsiębiorstwa deklarujące gotowość do stworzenia pojedynczych stanowisk pracy, jedynie w 1 przypadku zgłoszono plan zatrudnienia 5 spawaczy.

Firmy funkcjonujące na rynku, powstałe przy wsparciu finansowym w ramach bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej, które wzięły udział w realizowanym badaniu należały przede wszystkim do sekcji G - *handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych włącznie z motocyklami* (33%), sekcji F - *budownictwo* (20%), sekcji S - *pozostałe usługi* (12%), sekcji I - *działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi* (8%), sekcji C - *przetwórstwo przemysłowe* (8%) oraz sekcji K - *działalność finansowa i ubezpieczeniowa* (6%). Pozostałe firmy objęte badaniem działały w ramach sekcji A *rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo* (2%), sekcji H - *transport i gospodarka magazynowa* (2%), sekcji M - *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (2%), sekcji N - *działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* (4%), sekcji P - *edukacja* (2%) oraz sekcji Q - *opieka zdrowotna* (1%).

Wśród 33 badanych firm, które zawiesiły swoją działalność największy odsetek respondentów wskazywał na powody osobiste (26%), wymieniono także brak środków na rozwój (21%), dużą konkurencję (20%), niekorzystną sytuację na rynku (18%), niskie zyski lub ich brak (9%) oraz zbyt wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej (6%).

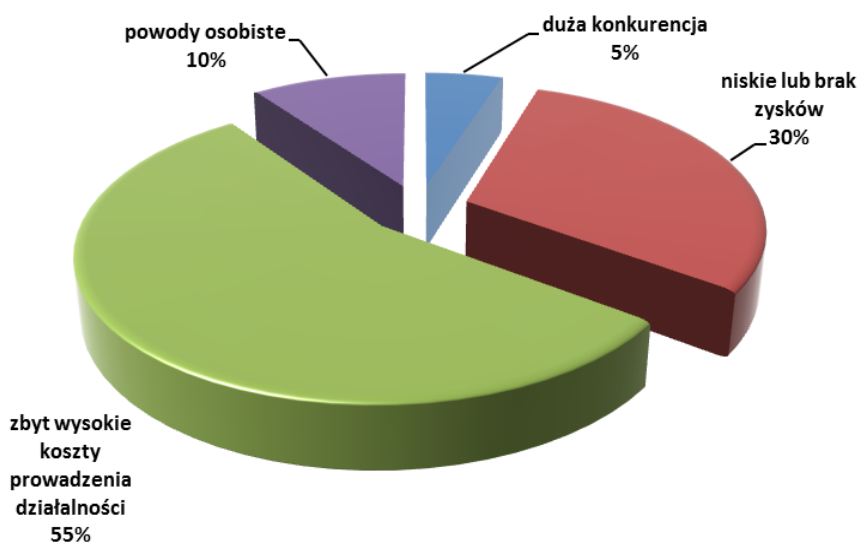
Wykres 47. Główne przyczyny zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z badania

W przypadku firm, które przestały funkcjonować i zostały wykreślone z ewidencji jako główne przyczyny tego zdarzenia ankietowani podawali zbyt wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej (55%), niskie zyski lub ich brak (30%), powody osobiste (10%) oraz dużą konkurencję (5%).

Wykres 48. Główne przyczyny wykreślenia działalności gospodarczej z ewidencji.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z badań

4.3. Podsumowanie i wnioski

- Mimo olbrzymiej popularności dotacji los firm powstałych dzięki nim jest bardzo różny. Ze swojej istoty ma ona stanowić instrument zachęcający i ułatwiający stworzenie własnego stanowiska pracy. Kluczowa jest więc ocena przydatności takiego wsparcia. Badanie pokazało, że wysokość odsetka osób oceniających dotację jako pomocną na etapie uruchomienia firmy pozostaje w związku z tym jaki jest dalszy los ich firmy. W grupie firm aktywnych 100% ich właścicieli uznało, że dotacja z urzędu była dla nich ułatwieniem na etapie uruchamiania działalności, choć tylko 49% jej wysokość uznało za wystarczającą. Osoby, które zawiesiły działalność gospodarczą w 95% oceniły dotację jako ułatwienie a 80% jej wysokość za wystarczającą, zaś osoby które dokonały jej wykreślenia oceniają przydatność otrzymanej dotacji i jej wysokość na poziomie 82%.

- Odsetek osób, które oceniają, że miały trudności z uzyskaniem jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej z urzędu pracy zmienia się w każdej z badanych grup. W grupie firm aktywnych tylko w 13% potwierdzono, że były trudności z uzyskaniem dotacji; w grupie firm, które zawiesiły działalność o trudnościach mówił już co 4 właściciel, zaś najwyższy odsetek na poziomie 27% - wystąpił wśród osób, które wykreśliły działalność. Wśród najistotniejszych trudności jakie wystąpiły podczas ubiegania się o dofinansowanie z PUP i jego uzyskanie wskazywano: problemy z zapewnieniem poręczenia umowy w sprawie dofinansowania, przygotowaniem wniosku i dużą ilością wymaganej dokumentacji jak również trudności z rozliczeniem i terminowym wydatkowaniem otrzymanych pieniędzy.

- Zapytani o to czy zmagali się z problemami w swoich firmach, badani właściciele w 84% odpowiadali twierdząco. Wszystkie odpowiedzi wskazujące na brak trudności dotyczyły, co rozumiały firmy wciąż działających. Tam gdzie właściciele firm wskazywali na trudności wymieniali przede wszystkim wysokie koszty prowadzenia działalności, silną konkurencję na rynku i niekorzystną sytuację na rynku, brak środków na dalszy rozwój firmy, a ponadto problemy z utrzymaniem płynności finansowej.

- W trudnym otoczeniu rynkowym firmy z sektora małych i średnich przedsiębiorstw na różne sposoby próbują sobie radzić, często zmiany wymagają przebranżowienia, rozszerzenia oferty. Oczywiście firmy, które utrzymują się na rynku znacznie częściej decydowały się dokonywać zmian profilu swojej działalności (69%), niż podmioty, które przestały funkcjonować (90%).

- Tylko 30% aktywnych firm objętych badaniem zatrudnia pracowników. W przypadku firm wykreślonych 5% deklarowało, że zatrudniało pracowników (najczęściej 1 osobę), natomiast w firmach które zawiesiły działalność 9% (najczęściej 1 -2 osoby). W firmach planujących zwiększyć zatrudnienie pracę znaleźć będą mogli sprzedawcy, murarze, przedstawiciele handlowi, spawacze, malarze, piaskarze, a także mechanik pojazdów samochodowych, kelner, ślusarz, tynkarz, kierowca samochodu dostawczego, stylistka paznokci. Trzeba podkreślić, że w próbie znalazły się mikroprzedsiębiorstwa deklarujące gotowość do stworzenia pojedynczych stanowisk pracy, co wskazuje na asekuracyjne podejście pracodawców, ale co też wiązać należy z problemami z jakimi na co dzień działające firmy się zmagają (wysokie koszty prowadzenia działalności, brak środków na dalszy rozwój).

- Różniły się główne powody dla których właściciele małych firm zdecydowali się na zaprzestanie prowadzenia działalności poprzez jej zawieszenie od tych, którzy dokonali wykreślenia firmy z ewidencji. Wśród 33 badanych firm, które zawiesiły swoją działalność największy odsetek respondentów wskazywał na powody osobiste (26%), wymieniono także brak środków na rozwój (21%), dużą konkurencję (20%), niekorzystną sytuację na rynku (18%), niskie zyski lub ich brak (9%) oraz zbyt wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej (6%). W przypadku firm, które przestały funkcjonować i zostały wykreślone z ewidencji jako główne przyczyny tego zdarzenia ankietowani podawali zbyt wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej (55%), niskie zyski lub ich brak (30%), powody osobiste (10%) oraz dużą konkurencję (5%).

Indeks tabel i wykresów

TABELE

Numer	Tytuł tabeli
1	Wskaźniki obciążenia demograficznego dla powiatu skarżyskiego i Polski w 2014r. Stan na 31.12.2014.
2	Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w Polsce, w województwie świętokrzyskim i w powiecie skarżyskim w latach 1995-2014.
3	Ranking - powiat skarżyski na tle województwa świętokrzyskiego i Polski pod względem liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2009-2014.
4	Nowo zarejestrowane w rejestrze REGON podmioty gospodarki narodowej w powiecie skarżyskim w latach 2009-2014.
5	Wyrejestrowane z rejestru REGON podmioty gospodarki narodowej w powiecie skarżyskim w latach 2009-2014.
6	Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w poszczególnych gminach powiatu skarżyskiego w roku 2005 oraz 2014.
7	Dotacje udzielone przez skarżyski PUP w latach 2011-2014 według sekcji PKD 2007.
8	Zawody w których pracodawcy najczęściej zgłaszali wolne miejsca pracy w ramach refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy w latach 2010-2014.
9	Najczęstsze rodzaje działalności prowadzone przez firmy tworzące nowe miejsca pracy w ramach refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy w latach 2010-2014.
10	Najczęstsze rodzaje działalności w jakich tworzono nowe miejsca pracy w ramach refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy w latach 2010-2014.

WYKRESY

Numer	Tytuł wykresu
1	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na obszarze powiatu skarżyskiego w latach 1998-2014.
2	Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie skarżyskim w latach 2004-2014 z uwzględnieniem pozycji powiatu w skali kraju i woj. świętokrzyskiego.
3	Liczba pracujących w powiecie skarżyskim w latach 2005-2013.
4	Wskaźnik obciążenia demograficznego ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w powiecie skarżyskim i w Polsce w latach 2005-2014.
5	Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w powiecie skarżyskim według sektorów własnościowych w 2014 roku. Stan na dzień 31.12.2014.
6	Jednostki sektora prywatnego w rejestrze REGON w powiecie skarżyskim w 2014 roku. Stan na dzień 31.12.2014.
7	Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w powiecie skarżyskim w 2014 roku według klas wielkości. Stan na dzień 31.12.2014.
8	Środki na realizację umów w sprawie przyznania dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej w latach 2011-2014 w PUP Skarżysko-Kamienna.
9	Źródła finansowania umów w sprawie przyznania dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej w latach 2011-2014 w PUP Skarżysko-Kamienna.
10	Liczba udzielonych przez skarżyski PUP dotacji w latach 2011-2014.
11	Osoby, które otrzymały dotację ze skarżyskiego PUP w latach 2011-2014 według płci.
12	Osoby, które otrzymały dotację ze skarżyskiego PUP w latach 2011-2014 według poziomu wykształcenia.
13	Osoby, które otrzymały dotację ze skarżyskiego PUP w latach 2011-2014 według wieku.
14	Osoby, które otrzymały dotację ze skarżyskiego PUP w latach 2011-2014 według gmin.
15	Wybrane kategorie osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, które otrzymały dotację ze skarżyskiego PUP w latach 2011-2014.
16	Zakupy dokonywane w ramach dotacji udzielonych w latach 2011-2014.
17	Wkład własny osób, które otrzymały dotacje z PUP w latach 2011-2014.
18	Prawo do lokalu, w którym prowadzona jest działalność powstała dzięki dotacji z PUP (okres 2011-2014).
19	Najczęstsze formy zabezpieczenia otrzymanej dotacji z PUP w latach 2011-2014.
20	Żywołność firm utworzonych w latach 2011-2014 dzięki wsparciu finansowemu PUP.

21	Czas funkcjonowania firm powstałych dzięki dotacji z PUP w latach 2011-2014, które zakończyły działalność.
22	Wysokość środków przeznaczonych na refundację kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy dla skierowanego bezrobotnego w latach 2010-2014.
23	Źródło pochodzenia środków przeznaczonych na refundację kosztów wyposażenia /doposażenia stanowisk pracy dla skierowanego bezrobotnego w latach 2010-2014.
24	Liczba zawartych umów w sprawie przyznania refundacji kosztów wyposażenia /doposażenia stanowisk pracy dla skierowanego bezrobotnego w latach 2010-2014.
25	Liczba stanowisk pracy powstałych w ramach refundacji kosztów wyposażenia /doposażenia stanowiska pracy dla pracodawcy w okresie 2010-2014.
26	Liczba ofert pracy zgłoszonych w ramach refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy w okresie 2010-2014.
27	Oferty pracy zgłoszone w ramach refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy w okresie 2010-2014 wg. liczby oferowanych miejsc prac.
28	Czas realizacji oferty pracy zgłoszone w ramach refundacji kosztów wyposażenia /doposażenia stanowiska pracy w okresie 2010-2014.
29	Osoby bezrobotne, według płci, zatrudnione w ramach refundacji kosztów wyposażenia /doposażenia stanowiska pracy dla pracodawcy (refundacje udzielone w latach 2010-2014).
30	Czasookres zawieranych umów o pracę w ramach refundacji kosztów wyposażenia /doposażenia stanowiska pracy w okresie 2010-2014.
31	Bezrobotni zatrudnieni w ramach refundacji kosztów wyposażenia /doposażenia stanowiska pracy w okresie 2010-2014 wg. poziomu wykształcenia.
32	Bezrobotni zatrudnieni w ramach refundacji kosztów wyposażenia /doposażenia stanowiska pracy w okresie 2010-2014 wg. miejsca zamieszkania.
33	Bezrobotni zatrudnieni w ramach refundacji kosztów wyposażenia /doposażenia stanowiska pracy w okresie 2010-2014 wg. wieku.
34	Rodzaj zakupów dokonanych w ramach refundacji w latach 2010-2014.
35	Rodzaj wkładu własnego firm, które otrzymały refundację z PUP w latach 2010-2014.
36	Forma zabezpieczenia otrzymanej refundacji w latach 2010-2014.
37	Czy dofinansowanie otrzymane z PUP ułatwiło start firmie?
38	Czy wysokość otrzymanej dotacji była wystarczająca, by pokryć pierwsze wydatki związane z uruchomieniem firmy?
39	Czy napotkał(a) Pan(i) trudności w uzyskaniu dofinansowania z PUP?
40	Jakie trudności napotkał(a) Pan(i) w uzyskaniu dofinansowania z PUP?
41	Z jakimi głównymi problemami zmagają się firmy?
42	Czy firma zatrudnia lub zatrudniała pracowników?
43	Zmiana profilu działalności firmy w porównaniu do początku jej funkcjonowania – firmy nadal funkcjonujące.
44	Zmiana profilu działalności firmy w porównaniu do początku jej funkcjonowania – firmy, które zawiesiły działalność.
45	Zmiana profilu działalności firmy w porównaniu do początku jej funkcjonowania – firmy wykreślone z ewidencji.
46	Firmy aktywne – plany kadrowe dotyczące poziomu zatrudnienia na najbliższy rok.
47	Główne przyczyny zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej.
48	Główne przyczyny wykreślenia działalności gospodarczej z ewidencji.